

Informe anual de les Illes Balears 2022

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I I ESPORTS
B OFICINA BALEAR
/ INFÀNCIA
I ADOLESCÈNCIA

ÍNDEX DE CONTINGUTS

CARTA DE PRESENTACIÓ DEL DIRECTOR

INTRODUCCIÓ

CAPÍTOL I

Context normatiu i organitzatiu

Marc normatiu i competencial

CAPÍTOL II

Queixes, consultes i actuacions de l'OBIA

Dades estadístiques de l'any 2022

Àmbits d'actuació analitzats

a) Integració social i protecció jurídica del menor

b) Educació i cultura

c) Salut i maltractament

d) Funcionament de les administracions públiques i de les entitats privades

e) Internet i Tecnologies de la Relació, la Informació i la Comunicació (TRIC)

Línia d'atenció a l'infant i a l'adolescent 116 111

Actuacions del 2022

Motius de les telefonades

CAPÍTOL III

Activitats sectorials de l'OBIA

1. Jornades col·laboratives

2. Parlament Infantil de les Illes Balears

3. Col·laboracions amb organismes i recursos institucionals

4. Participació en actes. Agenda

5. Pacte Balear per la Infància

CAPÍTOL IV

Conclusions

Valoració de la situació dels drets dels infants i els adolescents a les Illes Balears

Annexos

Pressupost

Legislació

Webs d'interès

CARTA DE PRESENTACIÓ DEL DIRECTOR

L'informe anual és una de les obligacions que té l'Oficina Balear de la Infància i Adolescència (OBIA) i es confecciona per tot l'equip que treballa a l'Oficina.

La seva preparació és, a més, un moment de reflexió, perquè reflecteix la feina desenvolupada al llarg de l'any i recull, no sols la tasca institucional de l'OBIA, sinó també aquells temes, dubtes, preguntes i queixes de la ciutadania en general.

Tot allò que ha arribat a la OBIA és fruit de la nostra tasca, prevista al Decret de regulació, tant a l'article tercer, quan parla de vetllar pels Drets dels menors, com a l'article quart, quan n'estableix les competències.

També és l'espai de trobada i de consulta. A l'informe no sols hi trobareu les queixes que arriben a l'OBIA, també hi hem reflectit la tasca institucional de totes aquelles administracions i entitats que treballen diàriament amb infants i adolescents i que, moltes d'una manera callada, fan una feina excel·lent de la qual en molts de casos ningú se'n fa ressò. De fet, volem fer palès el nostre agraïment a aquestes entitats que treballen per deixar cada dia un món millor que el que han trobat amb els seus programes, serveis i accions a favor tant de les persones, infants i adolescents més desfavorits, com implementant programes de prevenció, també importants i vàlids.

Igualment veureu que hem afegit un apartat d'annexos, on es pot ampliar la informació sobre tot un seguit d'assumptes i memòries que algunes vegades sols surten de manera molt puntual al nostre informe, però que han estat treballats per altres institucions o entitats i que poden ser una bona eina de consulta i anàlisi.

De fet volem constatar, tal com ho feia a la presentació de l'informe anterior quan parlava d'esperança en el futur, que són moltes més les administracions, entitats i particulars que treballen bé, que les queixes o els suggeriments que rebem.

Ara bé, tot i aquesta esperança hem d'insistir que la nostra feina és ara més que mai necessària. Sols el fet que un infant o adolescent vegi minvat els seus drets ja justificaria la nostra intervenció. Per tant, caldrà seguir treballar perquè a les nostres Illes els drets dels infants i adolescents siguin respectats.

Per aquest motiu també consideram necessari que les administracions segueixin treballant per fer possible millorar aquests drets i, sobretot, per nomenar a la nostra Comunitat el síndic o síndica de greuges, atès el que preveu la Llei 1/1993 de 10 de març, sobretot pel que fa a la protecció i defensa dels drets fonamentals i de les llibertats públiques dels ciutadans, així com al control ordinari de l'Administració de la Comunitat autònoma i perquè dotaria l'Oficina Balear de la Infància i Adolescència d'una autonomia real.

Vull acabar fent una crida a la ciutadania, com ja feren algunes i alguns dels meus predecessors, per demanar la seva col·laboració en defensa dels drets dels infants i adolescents de les IB. Defensar els seus drets no és sols protegir-los dels mals tractes o tenir cobertes les seves necessitats bàsiques d'alimentació i salut, sinó que inclou accions com escoltar-los, fer-los partícips del que es fa, deixar-los jugar, educar-los en valors, que facin esport, gaudeixin de la seva família, tinguin un lleure adequat, puguin tenir la seva vida privada, tinguin informació adequada i, sobretot, estimar-los.

A totes i a tots gràcies per tasca que feim en defensa dels Drets dels infants i adolescents i ànim pel futur.

Josep Lluís Riera Moll

INTRODUCCIÓ

L'Informe de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) del 2022 recull, una vegada més, l'activitat desenvolupada al llarg de l'any. Reflecteix l'activitat diària, organitzativa i funcional de l'Oficina pel que fa als drets dels més vulnerables, els infants i els adolescents, amb una atenció especial per garantir l'interès superior del menor d'edat en totes les esferes de la vida.

Cal destacar que la denominació actual de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (abans *Oficina de Defensa dels Drets del Menor*) és deguda a l'entrada en vigor de la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, tot i que es tracta d'un canvi que afecta exclusivament la denominació oficial de l'òrgan i no les seves funcions, estructura ni competències.

La modificació respon a una adaptació generalitzada en l'àmbit legislatiu i professional, tant estatal com internacional, per substituir el terme *menor* o *menors* per *infància i adolescència*, i identificar així dues etapes diferenciades en aquest període evolutiu, la infància (0-11 anys) i l'adolescència (12-18 anys), amb realitats i necessitats pròpies.

Aquest Informe engloba les **activitats** de l'Oficina i les **actuacions** de seguiment de la defensa i el respecte dels drets dels infants i adolescents de les Illes Balears i, si escau, dels infants i adolescents residents que es troben fora del territori.

L'Oficina és un òrgan de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que, amb dependència directa de la conselleria que té atribuïdes competències de benestar social, encara que amb total autonomia funcional i de gestió, ha de vetlar per la defensa i la promoció dels drets de les persones menors d'edat, els infants i adolescents.

Pot iniciar investigacions d'ofici o a petició de particulars per tal d'investigar situacions d'amenaça o vulneració dels drets dels menors, per la qual cosa rep les denúncies i queixes que se li presenten. Es pot adreçar a l'Oficina tota persona natural o jurídica, amb independència de la seva nacionalitat, residència o edat. Els membres del Parlament de les Illes Balears podran sol·licitar, motivadament, la intervenció de l'Oficina per investigar o aclarir actes, resolucions o conductes concretes que afectin els menors.

La presentació d'un escrit de denúncia o queixa davant l'Oficina no interromp els terminis per interposar les accions legals que puguin correspondre a l'entitat o la persona interessada, per la via administrativa davant el corresponent organisme públic, o per via judicial davant els jutjats o tribunals de justícia que pertorqui; tampoc no suspèn ni interromp els terminis per executar les resolucions o els actes administratius o judicials, ni els terminis legals per recórrer-hi en contra, si escau.

En cap cas l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència pot intervenir en procediments vigents per resoldre interessos individuals, la tramitació o resolució dels quals estigui encarregada a òrgans jurisdiccionals o que requereixin actuacions protectores de l'entitat pública competent.

L'Informe s'[estructura](#) en quatre capítols i un annex:

El [primer capítol](#) tracta del context normatiu i organitzatiu de l'Oficina que estableix el marc d'actuació durant l'any 2022, i de tot el marc normatiu i de competències, amb especial consideració a la sistematització dels drets que fa la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.

En el [capítol II](#) s'exposen les queixes, les consultes i les actuacions de l'OBIA, tant les dades estadístiques de l'any 2022 com l'anàlisi dels àmbits d'actuació, que s'agrupen en cinc grans blocs, així com l'atenció mitjançant la línia d'ajuda a la infància i l'adolescència a les Illes Balears. Aquest capítol pretén ser un repàs de les actuacions dutes a terme a partir de les queixes presentades per la ciutadania, les visites fetes, les investigacions d'ofici, les reunions amb responsables i agents socials, etc.

El [capítol III](#) fa referència a l'activitat més representativa i institucional de l'Oficina, com ara els congressos o les jornades de divulgació dels drets de la infància i l'adolescència, la col·laboració amb agents socials o amb organismes i recursos.

El [capítol IV](#) fa una valoració dels assoliments més destacables en l'àmbit de la infància i l'adolescència, i s'hi fan propostes de millora i recomanacions per assegurar el màxim compliment dels drets dels infants i els adolescents a les Illes Balears.

A l'últim, hi ha l'[annex](#), en què es pot consultar el pressupost destinat a executar aquesta tasca i la normativa actualitzada fins a final del 2022 que regula l'activitat més directa de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència, i els webs d'interès relacionats amb la tasca de l'OBIA.

CAPÍTOL I

CONTEXT NORMATIU I ORGANITZATIU

L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) és un òrgan de l'Administració autonòmica que, amb dependència directa de la conselleria que té atribuïdes les competències en matèria de benestar social (actualment la Conselleria d'Afers Socials i Esports), funciona amb autonomia funcional i de gestió i vetla per la defensa i la promoció dels drets de les persones menors d'edat que es troben dins el territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Així mateix, d'acord amb l'ordenament jurídic aplicable, l'OBIA pot estendre la defensa dels drets dels menors d'edat residents a les Illes Balears quan es troben fora del seu territori.

L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència tracta i actualitza, com ja és habitual, cinc àrees temàtiques o sectorials enfocades als drets de la infància i l'adolescència:

- La integració social i la protecció jurídica del menor
- L'educació, la cultura i l'esport
- La salut i el maltractament
- El funcionament de les administracions públiques i les entitats privades
- Internet i les TRIC

Aquestes àrees coincideixen amb els àmbits que recull el Títol III de la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència front a la violència. Així, el capítol III, dedicat a l'àmbit familiar; els capítols IV i V, dedicats a l'àmbit educatiu; el capítol VI, a l'àmbit sanitari; el capítol VII, a l'àmbit dels serveis socials; el capítol VIII, a l'àmbit de les noves tecnologies; el capítol IX, a l'àmbit l'esport i el lleure; el capítol X, a l'àmbit de les forces i cossos de seguretat; el capítol XI, a l'àmbit de l'Administració General de l'Estat, i el capítol XII, a l'àmbit de la protecció de dades.

Aquest capítol, pel que fa al marc normatiu, procura ser essencialment pràctic i constituir un document de consulta als diversos professionals i, en general, a les persones interessades en l'àmbit d'infància i adolescència; tasques que, per tot plegat, s'han duit a terme amb el personal adscrit a l'OBIA, que conforma un equip tècnic de professionals formats en dret, psicologia i treball social que té la funció d'informar, orientar i assessorar la ciutadania i les entitats, atendre les queixes i denúncies i verificar les situacions d'abús que tinguin a veure amb temes relacionats amb els drets dels menors d'edat.

MARC NORMATIU I COMPETENCIAL

L'atenció a la defensa dels drets dels menors d'edat com a principi rector de la política social està establerta en l'article 39 de la [Constitució espanyola](#), que, a més, disposa l'obligació dels poders públics de garantir als menors la protecció prevista en els acords internacionals que vetllen pels seus drets.

Internacionalment, és aplicable la [Convenció sobre els Drets de l'Infant](#), proclamada el 20 de novembre de 1989 per l'Assemblea General de les Nacions Unides i ratificada per 196 països. L'acta de ratificació converteix els països individuals en estats part, i cada estat part és requerit perquè promogui i converteixi la Convenció en lleis, política i pràctica. La Convenció, que té categoria de llei internacional i a l'Estat espanyol és de compliment obligat —atès l'instrument de ratificació de 30 de novembre de 1990 i l'entrada en vigor el 5 de gener de 1991— és un conjunt bastant complet de normes que afecten la promoció i la protecció dels drets dels infants. El tractat es fonamenta en quatre principis o pilars cabdals que, a la vegada, es recullen com a drets: la no-discriminació (art. 2), l'interès superior del menor (art. 3), el dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament (art. 6) i la participació i l'escolta del menor (art. 12). Per tot plegat, el menor d'edat (nin, nina i adolescent) es configura com a ciutadà de ple dret.

A més, en l'àmbit europeu, cal esmentar la Resolució A3-0172/92 del Parlament Europeu, de 8 de juliol de 1992, sobre la [Carta Europea dels Drets de l'Infant](#), i la [Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea](#), de 7 de desembre de 2000, que consagra el dret del menor d'edat a ser escoltat, a més de la consideració de l'interès superior del menor i el dret a mantenir contacte amb els progenitors.

En l'àmbit estatal, des de la publicació de la [Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor](#), s'han produït canvis socials importants que incideixen en la situació dels menors d'edat i que demanen una millora dels instruments de protecció jurídica per al compliment efectiu de l'article 39 de la Constitució i de les normes de caràcter internacional. Així, el legislador estatal va considerar adient adaptar la normativa als acords i als compromisos internacionals adquirits i als canvis de la societat, i ho va recollir en la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència i en la Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència, posteriorment completada amb la [Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència front a la violència](#), tot seguint les recomanacions que el Comitè dels Drets de la Infància va fer a l'Estat espanyol per a engegar aquesta llei integral, atès l'examen de la situació dels drets de la infància a Espanya el 2018. Aquesta llei inclou mesures en diversos àmbits (prevenció, educació, familiar, serveis socials, sanitat, publicitat, internet, justícia, etc.) a partir dels suggeriments fets pel Comitè dels Drets de la Infància en diverses Observacions Generals (12, 13 i 14) i dels estàndards internacionals desenvolupats pel Consell d'Europa en els diferents convenis, a més de donar compliment als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'Agenda 2030, en concret l'Objectiu 16 sobre la promoció de societats justes,

pacífiques i inclusives, en llur Meta 2, per tal de posar fi al maltractament, l'explotació, el tràfic d'infants i totes les formes de violència i tortura contra els menors d'edat.

Per tot plegat, es modifiquen substancialment les normes que emparen el desenvolupament, la prevenció i la protecció de la infància i l'adolescència en el territori de l'Estat espanyol, i es reconeixen els drets fonamentals que s'incorporen en l'ordenament jurídic, tal com disposa l'article 3, primer paràgraf, en el qual s'estableix que «Els menors gaudiran dels drets que els reconeix la Constitució i els Tractats Internacionals dels quals Espanya sigui part, especialment la Convenció de Drets de l'Infant de Nacions Unides i la Convenció de Drets de les Persones amb Discapacitat, i els altres drets garantits a l'ordenament jurídic, sense cap discriminació per raó de naixement, nacionalitat, raça, sexe, discapacitat o malaltia, religió, llengua, cultura, opinió o qualsevol altra circumstància personal, familiar o social».

Així mateix, cal destacar i recordar que tota aquesta modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència suposa una fita important en el reconeixement de [l'interès superior del menor](#), atès que s'aplica una nova tècnica per valorar-lo que no recollia la normativa estatal fins a la publicació d'aquestes lleis.

Aquest concepte es defineix amb un contingut triple. D'una banda, és un dret substantiu, en el sentit que el menor té dret que, quan s'adopti una mesura que el concerneixi, s'hagin avaluat els seus millors interessos i, en cas que n'hi hagi d'altres, s'hagin ponderat a l'hora d'arribar a una solució. D'altra banda, és un principi general de caràcter interpretatiu, de manera que, si una disposició jurídica es pot interpretar de més d'una manera, s'ha d'optar per la interpretació que respongui millor als interessos del menor. Però a més, en darrer lloc, aquest principi és una norma de procediment. En aquestes tres dimensions, l'interès superior del menor té una mateixa finalitat: assegurar el respecte complet i efectiu de tots els drets del menor, i també el seu desenvolupament integral.

Així, des de l'entrada en vigor del nou sistema de protecció a la infància i l'adolescència, tots els professionals i operadors jurídics, institucions —públiques o privades— tribunals i òrgans legislatius han de valorar l'interès superior del menor, sense cap mena de discriminació, en totes les accions i decisions que l'afectin, tant en l'àmbit públic com en el privat, que esdevé primordial, i n'han de reflectir la motivació en els informes tècnics, les decisions i les resolucions que dictin.

D'altra banda, cal assenyalar que la reforma de la legislació sobre infància i adolescència des de 2015 incideix en la protecció jurídica dels menors d'edat amb discapacitat. D'acord amb la [Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat](#), aprovada el 13 de desembre de 2006 per l'Assemblea General de les Nacions Unides i ratificada per Espanya, les administracions públiques han de garantir el compliment dels drets previstos en la llei i vetllar, a més, pels grups especialment vulnerables, com són els menors d'edat amb discapacitat. La finalitat d'aquesta Convenció és promoure, protegir i assegurar l'exercici ple de tots els drets humans i llibertats

fonamentals en condicions d'igualtat i, per això, els estats part han de prendre totes les mesures necessàries per assegurar que tots els infants i adolescents amb discapacitat es beneficiïn plenament d'aquests drets i llibertats en igualtat de condicions que la resta d'infants i adolescents. Això, tenint en compte que s'ha de garantir al menor que estigui en condicions de formar-se un judici propi, que tingui dret a expressar la seva opinió lliurement sobre tots els assumptes que l'afectin —amb la consideració deguda segons la seva edat i maduresa— i que rebi l'assistència apropiada d'acord amb la seva discapacitat i edat per poder exercir aquest dret.

En l'àmbit autonòmic, l'article 13 de la [Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears](#), estableix que els ciutadans de les Illes Balears, com a ciutadans espanyols i europeus, són titulars dels drets, els deures i les llibertats reconeguts en la Constitució, en l'ordenament de la Unió Europea i en els instruments internacionals de protecció dels drets humans, individuals i col·lectius. Així mateix, els poders públics de les Illes Balears estan vinculats per aquests drets i llibertats i han de vetllar per protegir-los i respectar-los, i també pel compliment dels deures.

L'article 16.3 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears estableix, pel que fa als drets socials, que l'actuació de les administracions públiques de les Illes Balears s'ha de centrar primordialment, entre altres àmbits, en la protecció específica i la tutela social del menor.

En virtut de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, s'ha dictat la [Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears](#), la qual actualitza diferents qüestions que l'anterior Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, no podia solucionar, principalment pels canvis introduïts en la matèria a conseqüència de les modificacions que ha fet l'Estat en el sistema de protecció de la infància i l'adolescència mitjançant les dues lleis del 2015 abans esmentades.

Aquesta llei, a més d'aclarir la distribució de competències entre les administracions públiques, recull un catàleg de drets i deures dels menors, amb un triple vessant. En primer lloc, tracta de garantir als infants i adolescents que resideixin o es trobin al territori de la nostra comunitat l'exercici dels drets que els reconeix la Constitució, la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides, la Carta Europea dels Drets de l'Infant, la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i l'ordenament jurídic en general, i s'aplica amb independència de quina sigui la seva situació administrativa.

En segon lloc, estableix el marc d'actuació en què s'han d'exercir les activitats de foment dels drets i el benestar dels infants i adolescents, així com les actuacions de prevenció, atenció, protecció i participació adreçades a la infància i l'adolescència per garantir-ne el desenvolupament en els àmbits familiar, social i educatiu.

Finalment, en tercer lloc, defineix els principis d'actuació, els criteris, els procediments i el marc competencial i institucional en l'àmbit de la protecció a la infància i a l'adolescència en situació de risc o de desemparament, i també el marc de la intervenció amb persones menors d'edat infractores en l'àmbit de la justícia juvenil.

Cal destacar, pel que fa als **drets**, per una part, la **sistematització** que en fa a la Llei autonòmica, com també la seva concreció per a l'àmbit de protecció i de justícia juvenil; i per altra part, els drets específics dels menors front a la violència que aborda la recent Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència front a la violència (LOPIVI).

• **Sistematització autonòmica:**

[Sobre el dret a ser oït i escoltat](#)

Íntimament lligat amb el principi rector de l'interès superior del menor que recull la nova llei, tot seguint la Convenció sobre els Drets de l'Infant i el Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides, es desenvolupa, de forma més detallada, el dret fonamental dels infants i dels adolescents a ser oïts i escoltats sense cap discriminació per edat, discapacitat o qualsevol altra circumstància, tant en l'àmbit familiar com en qualsevol procediment administratiu, judicial o de mediació en què estiguin immersos i que condueixi a una decisió que incideixi en la seva esfera personal, familiar o social, tenint en compte les seves opinions i havent-se de motivar les resolucions administratives o judicials que en deneguin l'audiència.

[Sobre els drets i llibertats civils i polítics](#)

L'establiment de les mesures i els mitjans per defensar i garantir els drets dels infants i els adolescents.

El reconeixement del dret a la realització personal completa, la seva integració familiar, social i educativa, i el dret a la no-discriminació.

El reconeixement dels drets a la identitat, al nom, a la nacionalitat i a conèixer els seus orígens.

Pel que fa a la regulació autonòmica anterior, s'actualitzen els drets a l'honor, a la dignitat, a la intimitat i a la pròpia imatge; el dret a la llibertat de pensament, consciència i religió; el dret a la llibertat d'expressió; i el dret d'associació i participació.

[Sobre els drets en l'àmbit familiar](#)

D'una banda, es preveuen les obligacions dels progenitors, tutors o guardadors dels infants i dels adolescents, i, de l'altra, s'estableix el suport de les administracions públiques a la

maternitat i a la paternitat oferint mitjans d'informació, suport i formació amb la finalitat de fer possible complir amb les seves responsabilitats, a més de l'adopció de mesures que afavoreixin la conciliació de la vida familiar, personal i laboral i la integració familiar dels menors.

Igualment, es recullen els drets dels infants i dels adolescents a relacionar-se amb els seus progenitors i amb altres parents pròxims.

Sobre el benestar material i social

Es recull l'obligació dels poders públics d'adoptar les mesures pertinents per assegurar el nivell bàsic de benestar material que necessiten els infants i els adolescents per a un desenvolupament integral adequat, que ha d'incloure un règim d'ajuts i de prestacions públiques, posant atenció especial als infants i als adolescents amb discapacitats i reconeixent-los el dret a una escolaritat inclusiva. També s'estableix l'obligació dels poders públics d'eliminar actituds discriminatòries i d'oferir-los el dret a disposar d'assistència sanitària i de mesures terapèutiques ocupacionals adequades a les seves necessitats.

Sobre la salut i la integritat, la prevenció i la protecció contra la violència

—La Llei recull els drets següents:

El lliure accés al servei sanitari públic en les mateixes condicions, independentment de l'origen, nacionalitat, ètnia i situacions administratives.

El dret a rebre informació sobre la seva malaltia i les intervencions sanitàries proposades, de forma adaptada a la seva capacitat de comprensió.

El dret que la seva opinió sigui escoltada quan tingui maduresa suficient i sempre que tingui dotze anys complerts, de conformitat amb la Llei 41/2002, de 14 de novembre, reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.

El dret de les adolescents a decidir sobre la maternitat amb relació al seu grau de maduresa, d'acord amb la legislació específica. En els casos que estiguin tutelades, s'ha de posar a la seva disposició tot el suport psicosocial i material que calgui per tal d'ajudar-les a afrontar la nova situació. Aquest suport s'ha d'ampliar, si escau, per garantir el benestar del nounat.

— També s'hi recullen les obligacions següents:

L'obligació de l'Administració sanitària autonòmica de garantir una atenció especial als menors d'edat mitjançant la provisió dels recursos humans i tècnics necessaris, amb atenció en particular a les necessitats dels infants i adolescents amb problemàtica de salut mental, i de procurar una dotació suficient tant de recursos ambulatoris com residencials.

L'obligació de desenvolupar programes adreçats a la prevenció, la detecció, el diagnòstic precoç, el tractament i l'atenció integral de les necessitats en salut mental infantil i juvenil des de la xarxa sanitària pública de les Illes Balears.

L'obligació de totes les administracions públiques de les Illes Balears, en l'àmbit de les seves competències, de vetllar per la integritat dels infants i dels adolescents amb el desenvolupament de programes destinats a adoptar mesures preventives per a protegir-los de tota forma de violència i amb l'establiment dels mecanismes de coordinació adequats, especialment entre els àmbits sanitari, educatiu, de serveis socials i policials.

L'obligació de les persones titulars i el personal dels serveis dels àmbits abans esmentats de posar en coneixement de les entitats públiques competents, dels organismes competents en matèria de protecció de menors, de l'autoritat judicial o del Ministeri Fiscal els fets que puguin suposar situacions de desprotecció o índex de maltractament dels menors d'edat, les quals, una vegada detectades, s'han de notificar al Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI) per a permetre centralitzar tota la informació i integrar les notificacions d'aquestes situacions en relació amb un infant o adolescent.

[Sobre l'atenció primerenca, l'educació i la inserció formativa i laboral](#)

Es preveuen els serveis d'atenció primerenca com a serveis per a persones menors de sis anys amb trastorns de desenvolupament o amb risc de patir-ne que tenen dret a l'atenció especialitzada de forma gratuïta.

Es reconeix el dret a l'educació i a una formació integral que garanteixi el ple desenvolupament de les capacitats dels infants i dels adolescents.

Es reconeix el dret dels infants i dels adolescents que estiguin en situació d'especial risc socioeducatiu a rebre una atenció educativa preferent.

Es reconeix el dret dels infants i els adolescents amb discapacitat a un sistema d'educació inclusiu, amb accés a l'educació obligatòria en les mateixes condicions que els altres membres de la comunitat.

L'infant o l'adolescent en situació de desemparament o d'acolliment familiar té un dret preferent a l'escolarització en el centre escolar més adequat a les seves circumstàncies personals.

Es reconeix el dret dels infants i dels adolescents amb necessitats educatives especials a l'assistència i a la formació específica per a un desenvolupament i una realització personal adients, que els permetin integrar-se socialment, desenvolupar-se, realitzar-se personalment i accedir a un lloc de feina dins del context més normalitzat possible.

Es recull el dret a la formació i l'accés a l'ocupació.

S'estableixen els principis d'actuació administrativa i les obligacions de les administracions públiques en relació amb l'educació.

Sobre els serveis socials

La Llei preveu el dret dels infants i els adolescents a accedir al sistema públic de serveis socials i a assegurar la cobertura de les seves necessitats bàsiques, prestant atenció especial als infants i adolescents amb discapacitat —als quals s'han de proporcionar els mitjans i els recursos necessaris que els facilitin la integració en la societat— i als qui estan en situació de vulnerabilitat o exclusió social.

Sobre la cultura, el lleure, l'esport i el medi ambient

Es recullen els drets a la cultura, al lleure, a l'esport i al medi ambient en termes similars a la legislació anterior. Així, per exemple, s'hi troba la limitació prevista de no exigir drets de retenció, pròrroga, formació o compensació o d'altres d'anàlegs per als esportistes menors de 16 anys.

Sobre la informació i la publicitat

Quant a la informació, es reconeix el dret a cercar, rebre i utilitzar la informació adequada a la seva edat i maduresa, la qual ha de ser veraç, plural i respectuosa amb els principis constitucionals.

Pel que fa als mitjans de comunicació i a la publicitat, s'estableixen tota una sèrie d'obligacions i de directrius que els mitjans de comunicació i els serveis de comunicació audiovisuals han d'observar respecte del contingut, els missatges, els programes i la publicitat adreçats directament o indirectament a la infància i a l'adolescència i que puguin afectar els seus drets. També es recullen una sèrie de principis, limitacions i prohibicions quant a la publicitat i a la participació dels infants i dels adolescents.

Sobre els establiments i els espectacles públics

S'estableixen una sèrie de prohibicions respecte de l'entrada i la permanència d'infants i d'adolescents en una sèrie de establiments, locals o recintes (casinos, sales de joc, llocs d'activitats o espectacles violents).

Sobre el consum

S'estableix l'obligació de les administracions públiques de les Illes Balears, en l'àmbit de les seves competències, de vetllar perquè els drets i els interessos dels infants i dels adolescents com a consumidors amb característiques i necessitats específiques tinguin una defensa i una protecció especials, a més de la realització d'actuacions, la posada en marxa i el desenvolupament de programes d'informació i d'educació sanitària de la població sobre les substàncies que puguin generar dependència, i l'engegada de programes de prevenció i atenció de la drogodependència.

S'estableixen directius relatives a la informació en matèria de consum, l'accés a les begudes alcohòliques i al tabac, com també a altres productes o serveis perjudicials per a la salut dels infants i dels adolescents.

Igualment, es reconeix el dret a una alimentació saludable.

Sobre Internet i les TRIC

Fa referència al dret dels infants i adolescents a usar Internet i les TRIC, incloses les xarxes socials.

Sobre les dades de caràcter personal

Es recull de manera específica el consentiment dels infants i dels adolescents per a tractar les dades de caràcter personal que els afectin, d'acord amb el Reglament Europeu UE 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, sobre protecció de dades, així com la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades i garantia dels drets digitals.

També es preveu que les administracions públiques puguin tractar dades dels infants i dels adolescents sense el seu consentiment i el dels seus tutors legals, quan aquest tractament sigui necessari per dur a terme les actuacions i complir les finalitats que aquesta llei els encomana, en especial en matèria de protecció de menors i justícia juvenil.

• **Respecte dels drets específics de la llei autonòmica**, atenem, per una part, a la regulació del sistema de protecció de la infància i l'adolescència, i per l'altra, a les persones menors d'edat infractores.

Així, sobre la **protecció** de la persona menor d'edat, cal atendre el conjunt de mesures i actuacions de prevenció, detecció, intervenció i reparació de situacions de risc o de desemparament i conductes inadaptades o problemes de conducta en què l'infant o l'adolescent o, si escau, el concebut, pot trobar-se. La finalitat és garantir el ple desenvolupament i

l'autonomia personal del menor, així com la integració familiar i social, i promoure la inserció en un context social i familiar normalitzat, prevalent, en tot cas, l'interès superior del menor.

Sobre les persones menors d'edat infractores amb mesures de **justícia juvenil**, cal atendre, dins el marc de la legislació bàsica de l'Estat en la matèria, a l'actuació socioeducativa dirigida a procurar-ne el desenvolupament integral i la inserció social i familiar.

De l'àmbit de protecció:

- A ser protegit una vegada es constati la situació de risc o de desemparament.
- A conèixer la seva situació personal, les mesures que s'han d'adoptar, la durada i el contingut així com els drets que li corresponen.
- A ser oït i escoltat i a participar en la presa de decisions sobre el seu cas.
- A ser considerat subjecte actiu en la recerca i la satisfacció de les seves necessitats.
- A la seguretat jurídica i emocional proporcionades per una tramitació tan eficaç i ràpida com sigui possible.
- A romandre en la seva família sempre que sigui possible.
- A disposar dels mitjans que facilitin la integració social des del respecte a la seva identitat cultural i idioma.
- A que la seva família rebi l'ajuda i el suport suficients perquè el pugui atendre en les condicions mínimes adequades.
- A conèixer, en els supòsits d'acolliment, segons la seva edat i capacitat, la seva història personal i familiar i, si ha estat separat de la família d'origen de manera definitiva, els antecedents culturals i socials.
- A conèixer, en els supòsits d'adopció, les dades sobre els seus orígens que estiguin en poder de les entitats públiques.
- A la confidencialitat total i reserva sobre les seves circumstàncies personals i les de la seva família.
- A relacionar-se directament amb el Ministeri Fiscal i amb els responsables tècnics i administratius de la seva protecció.
- A plantejar queixes i denúncies davant l'administració pública competent, davant el Defensor del Poble o, si pertoca, davant la Sindicatura de Greuges de les Illes Balears o, si escau, davant l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència.
- A tenir accés al seu expedient de protecció per a l'exercici i la defensa dels drets i interessos.
- A conèixer, en qualsevol moment, l'estat de la tramitació dels procediments en què tingui la condició de persona interessada.
- A conèixer l'òrgan competent per a la instrucció, si escau, i la resolució.
- A rebre notificació de l'acord d'iniciació del procediment i de la resolució que s'adopti.
- A ser escoltat i, en tot cas, al tràmit d'audiència.
- A accedir als documents continguts en els procediments en què tingui la condició de persona interessada i a obtenir-ne una còpia.

- A formular al·legacions, a utilitzar els mitjans de defensa admesos per l'ordenament jurídic i a aportar documents en qualsevol fase del procediment anterior al tràmit d'audiència.
- A obtenir informació i orientació sobre els requisits jurídics i altres qüestions que afectin el procediment.
- A actuar assistit d'un assessor o assessora quan ho consideri convenient en defensa dels seus interessos.
- A ser informat dels drets que té en el procediment i de les conseqüències que se'n puguin derivar.

De l'àmbit de justícia juvenil:

- A que es respecti la seva personalitat, la seva llibertat ideològica i religiosa i els drets i els interessos legítims no afectats pel contingut de la mesura, especialment els inherents a la minoria d'edat civil.
- A rebre informació sobre els seus drets i obligacions.
- A ser atès sense discriminació.
- A rebre un tracte digne.
- A veure respectats la confidencialitat de les dades que consten en el seu expedient i el deure de reserva.
- A comunicar-se lliurement amb el seu pare i mare, representants legals, familiars o altres persones.
- A rebre visites al centre d'internament, i a beneficiar-se de sortides i permisos.
- A comunicar-se de manera reservada amb els seus lletrats, amb el jutge o jutgessa de menors, amb el Ministeri Fiscal i amb el servei competent per a la inspecció dels centres d'internament.
- A veure respectada la seva intimitat.
- A tenir cobertes les necessitats bàsiques de la vida quotidiana.
- A realitzar activitats escolars, formatives, laborals o qualsevol altres orientades a la seva formació i desenvolupament.
- A conèixer la seva situació legal en tot moment.
- A ser informat, en un llenguatge adaptat al seu nivell i capacitat d'enteniment, dels procediments de reclamació existents al centre d'internament i de la possibilitat de formular peticions i queixes a la direcció del centre, al Govern de les Illes Balears, a les autoritats judicials, al Ministeri Fiscal, al defensor o defensora de la infància i l'adolescència, i a presentar tots els recursos legals que preveu la legislació vigent en defensa dels seus drets i interessos legítims.
- A exercir els drets civils, polítics, socials, religiosos, econòmics i culturals que li corresponguin, excepte quan siguin incompatibles amb el compliment de la mesura.
- A complir la mesura d'internament en el centre més proper al seu domicili, d'acord amb el règim d'internament.

- A disposar d'un programa d'atenció individualitzada i participar-ne en l'elaboració i avaluació periòdiques.
- A rebre informació personal i actualitzada sobre els drets i obligacions, la seva situació personal i judicial, les normes de funcionament intern del centre, així com els procediments concrets per fer efectius aquests drets, especialment per formular peticions o queixes o presentar recursos.
- A saber que els seus representants legals estan informats sobre la seva situació i evolució, com també sobre els drets que li corresponen.
- Quan es tracti de menors internades, tenir en companyia seva els fills i filles menors de tres anys, en les condicions i amb els requisits establerts reglamentàriament.

• Sistematització dels drets específics dels infants i adolescents front a la violència:

Cal seguir fent esment especial a aquesta darrera reforma per la [Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència front a la violència](#) (LOPVI) que, com hem dit, dona compliment de l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible (ODS) 16 que tracta de promoure societats justes, pacífiques i inclusives i que, en la Meta 2, vol posar fi al maltractament, l'explotació, el tràfic de nins i totes les formes de violència contra els infants i adolescents.

Recordem que la violència té lloc en els àmbits més quotidians de la vida d'un infant i adolescent (família, centres educatius, espais esportius i d'oci o temps lliure, internet, etc.) per la qual cosa és una tasca de tota la societat, en la mesura que correspon, fer d'aquests àmbits un lloc segur per tal d'evitar-la.

La norma defineix la **violència** com tota acció, omissió o tracte negligent que priva les persones menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix el seu desenvolupament físic, psíquic o social, amb independència de la seva forma i mitjà de comissió, inclosa la realitzada a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital. En qualsevol cas, s'entén per violència el maltractament físic, psicològic o emocional, els càstigs físics, humiliants o denigrants, la descurança o tracte negligent, les amenaces, injúries i calumnies, l'explotació (inclosa la violència sexual), la corrupció, la pornografia infantil, la prostitució, l'assetjament escolar, l'assetjament sexual, el ciberassetjament, la violència de gènere, la mutilació genital, el tràfic d'éssers humans amb qualsevol finalitat, el matrimoni forçat, el matrimoni infantil, l'accés no sol·licitat a pornografia, l'extorsió sexual i la difusió pública de dades privades, com també la presència de qualsevol comportament violent en l'àmbit familiar.

Per altra part, s'entén per **bon tracte** aquell que, respectant els drets fonamentals dels infants i adolescents, promou activament els principis de respecte mutu, dignitat de l'ésser humà, convivència democràtica, solució pacífica de conflictes, dret a igual protecció de la llei, igualtat d'oportunitats i prohibició de discriminació dels nins, nines i adolescents.

– Per això, la LOPIVI aporta els següents **trets rellevants**:

- La protecció **integral** front a la violència, mitjançant mesures d'actuació com ara la sensibilització, la prevenció i la detecció primerenca en diversos àmbits, com el familiar, l'educatiu, d'intervenció social, en centres de protecció, sanitari, esportiu i temps lliure, TRIC i ús segur i responsable d'internet, i en l'àmbit policial, que ha de disposar d'unitats especialitzades.
- L'enfocament **preventiu**, atès que la llei té un caire preventiu per tal que la violència no arribi a produir-se i per la qual cosa s'han de constituir entorns segurs per a la infància i l'adolescència, en els quals les administracions públiques han d'establir plans i programes de prevenció per a l'erradicació de la violència i, a més, s'han de reforçar les pròpies capacitats dels nins, nines i adolescents per a la detecció primerenca i la reacció adequada davant situacions de violència.
- El bon tracte, atès que s'ha de garantir el **desenvolupament holístic** dels nins, nines i adolescents partint de l'interès superior del menor.
- El **deure de comunicar** situacions de violència, per una part com a obligació genèrica de tota la ciutadania de comunicar a la autoritat l'existència d'indis de violència sobre els nins, nines i adolescents; i, per l'altra, com un deure de comunicació qualificat per als col·lectius professionals que tenen encomanada l'assistència de menors d'edat.
- El reforçament del **dret a ser escoltat** de les víctimes menors d'edat, per la qual cosa s'introdueixen aquestes millores a l'ordenament jurídic:
 - La persona menor d'edat pot denunciar per sí mateixa sense necessitat d'estar acompanyada pel seu tutor.
 - Atendre el valor de l'opinió de la persona menor d'edat, atès que, en cas que la seva opinió no coincideixi amb la dels seus tutors, se considera que hi ha un conflicte d'interessos i, per tant, caldrà el nomenament d'un defensor judicial que els defensi.
 - Reforçament dels mecanismes de denúncia en els centres de protecció i dotació, per part de les administracions públiques, dels mitjans necessaris perquè els nins, nines i adolescents víctimes de violència o que n'hagin presenciada puguin comunicar-ho de forma fàcil i segura, per la qual cosa es reconeix la importància dels mitjans electrònics de comunicació, com són les línies telefòniques d'ajuda gratuïta i el seu coneixement per la societat civil.

- Creació de noves **figures de protecció**: coordinadors de benestar i delegats de protecció, per a la prevenció, detecció i protecció dels infants i adolescents front la violència en aquests àmbits cabdals en la vida del menor d'edat, com són l'educatiu, per una part, i l'esportiu i de lleure, per l'altra.
- **Prohibició de pràctiques** que atemptin contra la integritat dels menors d'edat, tals com les mesures de contenció mecànica a un punt fix —ja sigui en l'àmbit del sistema de protecció com el socioeducatiu— o realitzar despullaments integrals, exploracions genitals o d'altres proves mèdiques que siguin invasives en el procediment per determinar l'edat.
- Creació de la **Conferència Sectorial de la Infància i l'Adolescència** com a òrgan de cooperació entre l'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes en matèria de protecció i desenvolupament de la infància i l'adolescència, i d'una comissió de seguiment. A més de la creació del **Consell Estatal de Participació de la Infància i l'Adolescència** com a òrgan permanent i estable de consulta, representació i de participació dels nins, nines i adolescents.
- **Registres unificats**, per tal de registrar dades completes sobre violència contra la infància i l'adolescència de manera coordinada en tot el territori per elaborar les polítiques públiques i l'Estratègia per a l'erradicació de la violència contra la infància i l'adolescència d'àmbit nacional, en col·laboració amb les comunitats autònomes. A més, es preveu la creació de dos registres d'àmbit estatal: el Registre Unificat de Serveis Socials sobre Violència contra la Infància (RUSSVI) i el Registre Central d'Informació sobre la Violència contra la Infància i l'Adolescència. També s'actualitzen les referències al Registre Central de Delinqüents Sexuals i Tràfic d'Éssers Humans i es perfecciona la regulació relativa a la certificació negativa de no haver comès delictes contra la llibertat o indemnitat sexuals o de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual.
- La **prova preconstituïda** duta a terme per l'òrgan instructor amb la finalitat d'evitar la revictimització o victimització secundària dels menors d'edat víctimes de violència en els processos judicials. Així, es restableix l'obligatorietat de fer la prova preconstituïda quan el testimoni sigui una persona menor de catorze anys o una persona amb discapacitat necessitada de protecció especial. D'aquesta manera, la seva declaració en seu judicial es converteix en excepcional.
- Ampliació dels terminis de **prescripció** pels delictes més greus comesos contra les persones menors d'edat, modificant el dia d'inici del còmput del termini, el qual es comptarà a partir del dia en què la víctima compleixi els trenta-cinc anys d'edat.

— Per altra banda, s’han de garantir els drets reconeguts a la LOPIVI, per la qual cosa les administracions públiques han de posar a l’abast els mitjans adients per fer-ne efectiu l’exercici. Així, fem esment especial a aquests cinc **drets**:

- El dret d’**informació i assessorament** sobre les mesures previstes en la llei i sobre els mecanismes o canals d’informació o denúncia existents.
- El dret que la seva **orientació sexual i identitat de gènere**, sentida o expressada, sigui respectada en tots els entorns de la vida, així com a rebre el suport i assistència precisos quan siguin víctimes de discriminació o violència per aquests motius.
- El **dret de les víctimes a ser escoltades** amb totes les garanties i sense cap límit d’edat en els procediments administratius, judicials i de tota casta relacionats amb l’acreditació de la violència i la reparació de les víctimes.
- El dret a l’**atenció integral**, que comprèn les mesures següents:
 - Informació i acompanyament psicosocial, social i educatiu a les víctimes.
 - Seguiment de les denúncies o reclamacions.
 - Atenció terapèutica de caràcter sanitari, psiquiàtric i psicològic a la víctima i, si escau, a la unitat familiar.
 - Suport formatiu, especialment en matèria d’igualtat, solidaritat i diversitat.
 - Informació i suport a les famílies i —si fos necessària i n’estigués objectivament fundada la necessitat— seguiment psicosocial, social i educatiu en el si de la unitat familiar.
 - Facilitació d’accés a xarxes i serveis públics.
 - Suport a l’educació i inserció laboral.
 - Acompanyament i assessorament en els procediments judicials en els quals, si escau, hagi d’intervenir.
- **Legitimació** per a defensar els seus drets i interessos en els procediments judicials que portin causa d’una situació de violència contra els infants i adolescents, la qual cosa s’exercirà, com a regla general, mitjançant els seus representants legals o bé d’un defensor judicial designat per l’òrgan jurisdiccional quan hi hagi conflicte d’interessos; tot i que es reconeix el dret a l’assistència jurídica gratuïta amb independència de la situació econòmica de la víctima.

— Per últim, com ja hem avançat, cal destacar la creació de les dues **noves figures de protecció**: el coordinador de benestar i protecció en l’àmbit educatiu, i el delegat de protecció en l’àmbit esportiu i del lleure, les quals han de ser objecte d’un desenvolupament acurat. Així:

• El **coordinador o coordinadora de benestar i protecció** actuarà en els **centres educatius** i tindrà les funcions següents:

- Organitzar plans de formació sobre prevenció, detecció primerenca i protecció
- Coordinar casos que requereixin intervenció dels serveis socials
- Promoure el benestar i la cultura del bon tracte entre l'alumnat
- Fomentar mètodes de resolució pacífica de conflictes
- Informar a tot el personal del centre sobre els protocols d'actuació per a prevenir i protegir davant qualsevol forma de violència.

• Pel que fa al **delegat o delegada de protecció**, actuarà en els centres esportius o de lleure infantil i adolescent amb les funcions següents:

- Escolta i atenció a les inquietuds dels infants i adolescents
- Comunicació de casos en els quals s'hagi detectat una situació de violència
- Difusió i compliment dels protocols d'actuació front a la violència en aquest àmbit.

– Cal recordar, a més, dos aspectes més per dur a terme el bon tracte i fer entorns segurs per a la infància i l'adolescència:

• D'una banda, **el deure de comunicar** les situacions de violència, com a deure genèric pel que fa al conjunt de la ciutadania, i com un deure més exigent i qualificat pel que fa als col·lectius que, per raó del seu càrrec, professió o activitat, tenen encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de les persones menors d'edat.

• I de l'altra, la previsió de la dotació per part de les administracions públiques competents dels **mitjans necessaris i accessibles** perquè siguin els nins, nines i adolescents víctimes de violència o que hagin presenciat una situació de violència, els qui puguin comunicar-ho de forma segura i fàcil. La Comunitat Autònoma de les Illes Balears ofereix per aquest motiu la línia telefònica d'ajuda a la infància i l'adolescència 116 111 (vegeu el capítol II).

Respecte dels **deures** de les persones menors d'edat que preveu la Llei autonòmica, cal esmentar per una banda que, encara que la dimensió sigui més moral que jurídica, la Llei els regula en l'àmbit familiar, escolar i social, d'acord amb la Llei orgànica de protecció jurídica del menor, després de la seva reforma; i per altra, s'han d'observar, si escau, els deures de les persones menors d'edat acollides en centres de protecció i els deures de les persones menors d'edat infractores internades en els centres d'internament que estableix la Llei 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

Finalment, cal comentar el **Decret 16/1997, de 30 de gener, pel qual es regula l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA)**, modificat pel Decret 83/1998, d'11 de setembre, i el Decret 25/2000, de 25 de febrer, afectat per la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets

de la infància i l'adolescència. S'estableix que la naturalesa jurídica de l'OBIA és la pròpia d'un òrgan de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que vetlla per la defensa i la promoció dels drets del menor i que el seu objectiu general és desenvolupar i protegir els drets dels infants i els adolescents menors de divuit anys a les Illes Balears.

Cal fer un breu incís per a destacar que, en matèria de protecció i defensa dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la ciutadania, així com el control ordinari de l'Administració de la Comunitat Autònoma, l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears de 1983, disposà que el Parlament, mitjançant llei, crearia la Institució de la Sindicatura de Greuges, cosa que va fer mitjançant la Llei 1/1993, de 10 de març; si bé, a hores d'ara, tres dècades després, encara no s'ha implementat. Tot i això, amb l'elaboració per part de l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor (ODDM) de la Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, i la posterior Llei 19/2019, de 19 de febrer, amb l'actual Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA), es va establir un títol específic sobre Organització Institucional, on destaca, precisament, la institució de la Sindicatura de Greuges, en el si de la qual es pot nomenar la figura d'un defensor o defensora de la infància i l'adolescència com adjunt a la institució, el qual una vegada nomenat assumirà les funcions de l'OBIA, cosa que, cal recordar, només podrà fer-se efectiva quan es nomeni el síndic o síndica de Greuges de la nostra comunitat autònoma.

Dia això, el preàmbul del Decret 16/1997 recorda que l'actuació administrativa ha de tenir particularment en compte la regularització adequada i la supervisió dels espais, centres i serveis en els quals habitualment hi ha infants, pel que fa a les condicions fisicoambientals i higienicosanitàries, de recursos humans, als projectes educatius, a la participació dels menors i a la resta de condicions que contribueixin a assegurar els seus drets; a més, ha de sensibilitzar la població davant situacions d'indefensió del menor i promoure la participació i la solidaritat social.

El Decret 16/1997 estableix les **competències** de l'Oficina de Balear de la Infància i l'Adolescència, a la qual correspon exercir les funcions següents:

- Supervisar les administracions públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i les entitats privades que prestin serveis als menors dins el territori de les Illes Balears, per verificar-ne el respecte dels drets dels menors i orientar-ne les actuacions envers la seva defensa i promoció.
- D'acord amb aquest Decret, rebre i tramitar les queixes i els greuges sobre situacions d'amenaça o vulneració dels drets dels menors que li siguin presentats.
- Promoure i facilitar l'aplicació i la difusió dels convenis, les recomanacions internacionals i la legislació nacional sobre els drets dels menors.

- Proposar adaptacions o reformes de procediments, reglaments o lleis per a la defensa més eficaç dels drets dels menors, i procurar la millora constant dels serveis adreçats a l'atenció dels menors a les Illes Balears.
- Dur a terme la coordinació interdepartamental dels temes i les matèries relacionats amb els menors i els seus drets.
- Promoure davant el Consell de Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears les disposicions normatives oportunes per al desenvolupament i l'efectivitat dels drets del menor en l'àmbit territorial de la comunitat.
- Procurar els mecanismes de control pertinents per assegurar el compliment de tot el que afecta els drets dels menors a les Illes Balears.
- Fomentar la planificació integral o sectorial de les matèries que afectin els drets i la protecció dels menors, i supervisar-ne l'execució.
- Dur a terme altres funcions que, de naturalesa anàloga a les anteriors i no exercides per cap altre òrgan de l'Administració, li encomani el conseller o consellera que tingui atribuïdes competències en matèria de benestar social.

En cap cas, l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència no pot intervenir en procediments vigents per resoldre interessos individuals, la tramitació o la resolució dels quals estigui encomanada a òrgans jurisdiccionals o que requereixin actuacions protectores encomanades a l'entitat pública competent.

Atès tot aquest marc normatiu, finalment cal observar el Decret 9/2019, de 2 de juliol, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual es determina la composició del Govern i s'estableix l'estructura de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i l'article 2.5 del Decret 11/2021, de 15 de febrer, de la presidenta de les Illes Balears, pel qual s'estableixen les competències i l'estructura orgànica bàsica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, pel qual s'integra en la Conselleria d'Afers Socials i Esports l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA), que exerceix les competències de defensa i promoció dels drets dels menors, i queixes sobre situacions d'amenaça i de vulneració de drets, i al capdavant de la qual hi ha un director assimilat en rang a director general. En virtut de tot això, s'ha elaborat per al Consell de Govern aquest Informe del 2022, que també es remetrà al Parlament de les Illes Balears.

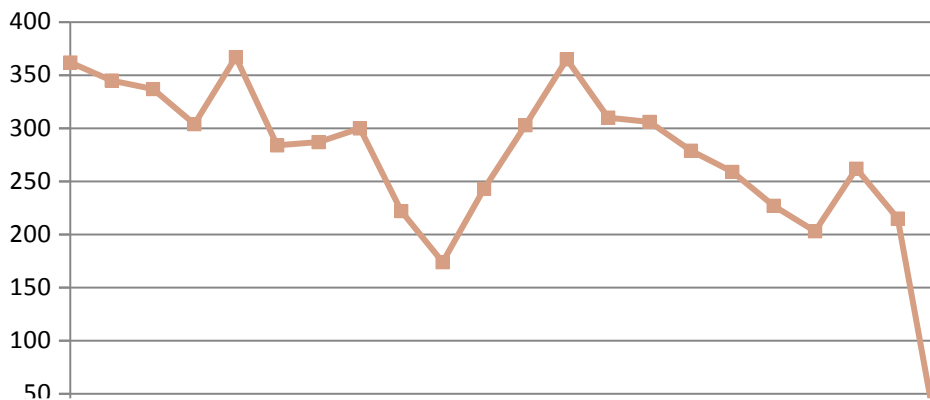
CAPÍTOL II

QUEIXES, CONSULTES I ACTUACIONS DE L'OBIA

DADES ESTADÍSTIQUES DE L'ANY 2022

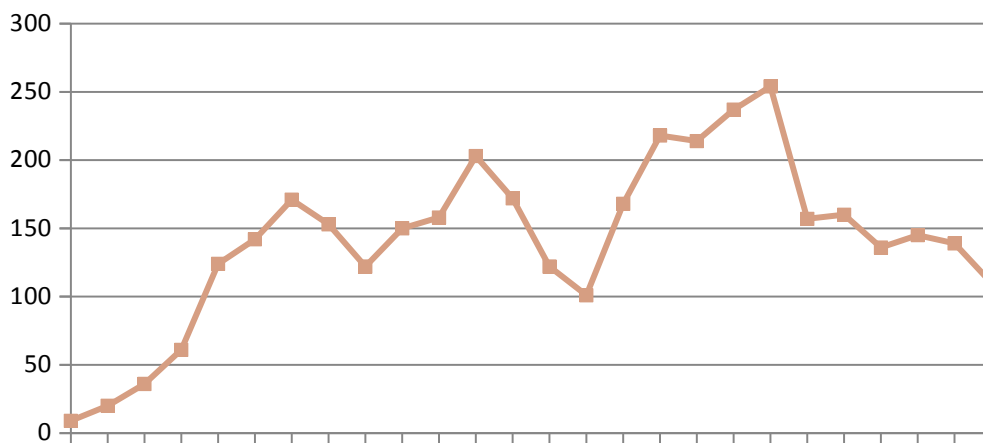
Durant l'any 2022, l'Oficina ha duit a terme 215 actuacions, que s'han registrat i analitzat segons el tipus de contingut i intervenció. Una vegada que s'han revisat, s'han tramitat i obert 110 expedients, que representen el 51% de les actuacions.

NOMBRE D'ACTUACIONS

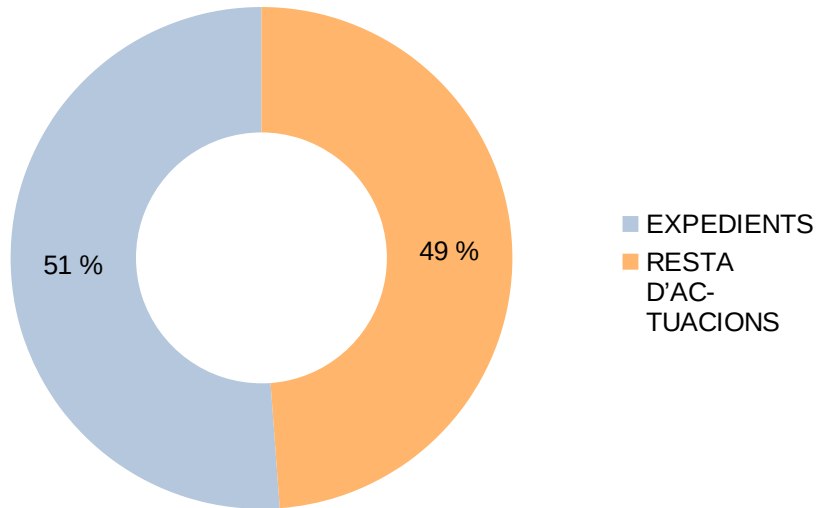
GRÀFIC 1. Evolució del nombre d'actuacions

EXPEDIENTS

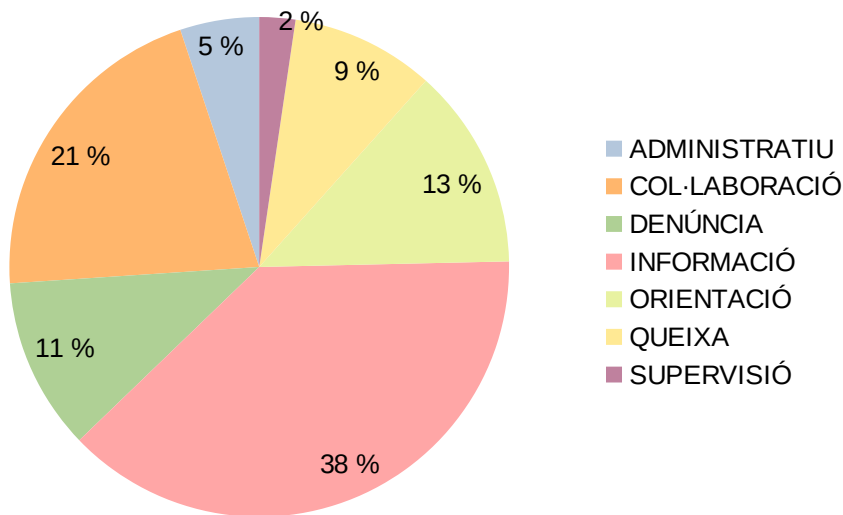

GRÀFIC 2. Evolució del nombre d'expedients

Pel que fa a les actuacions que ha desenvolupat l'Oficina, el 51 % (110) ha implicat la incoació d'un expedient relacionat amb la possible vulneració dels drets del menor; en canvi, la resta, és a dir, el 49 % (105 actuacions), han estat relacionades amb consultes que s'han resolt sense l'obertura d'un expedient.

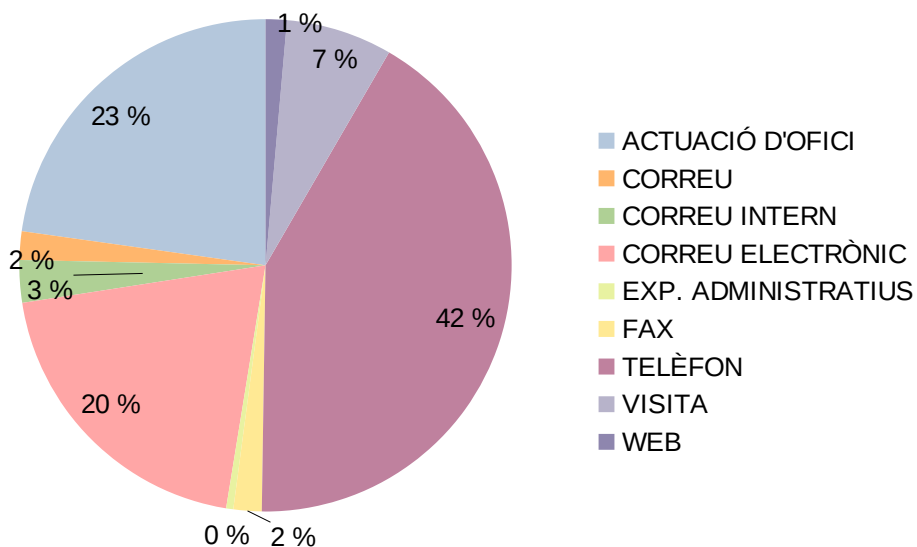

GRÀFIC 3. Actuacions específiques

GRÀFIC 4. Tipologia de les actuacions

Segons el tipus d'activitat desenvolupada, es duen a terme diferents actuacions. Les que estan relacionades amb la informació i l'orientació són el 51 % (110), seguides del 21 % (45 actuacions) que estan relacionades amb col·laboracions; la suma de queixes i denúncies

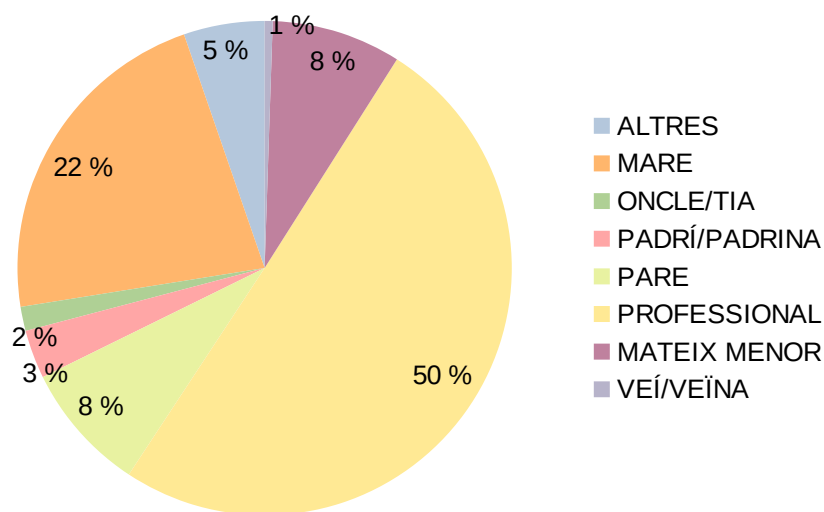
representa el 20 % (44 actuacions), el 5 %, amb expedients administratius (11 actuacions); i, finalment, les supervisions, que són el 2 % (5 actuacions).

GRÀFIC 5. Canal d'entrada

Com es pot observar en el gràfic, l'any 2022 l'OBIA ha iniciat d'ofici el 23% d'actuacions (49). El canal d'entrada de la resta d'actuacions ha estat el següent: el 42% (90) té com a via d'accés el telèfon; el correu electrònic ha estat elegit en el 20% (43) de casos, als quals s'ha de sumar el 1% (3) de formularis arribats des del web; el 7% (15) s'han iniciat amb una visita; el 2% (4), per correu ordinari i, per correu intern, el 3% (6). Finalment, per fax també n'han arribat un 2% (4), i 1 ha estat expedients administratius.

GRÀFIC 6. Relació amb el menor

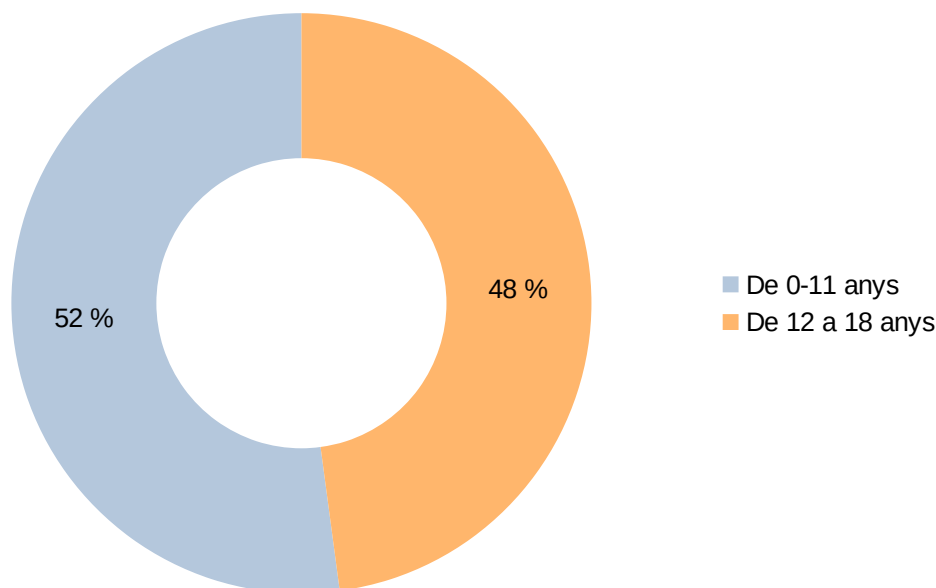
La majoria

d'actuacions relacionades directament amb algun menor han estat dutes a terme per adults, i només el 8% (16) pel mateix menor. El 50% d'actuacions (95) les han dutes a terme professionals; el 22% (42), la mare del menor; el 8% (16), el pare. La resta, un 11% (20) han estat altres familiars o persones properes al menor.

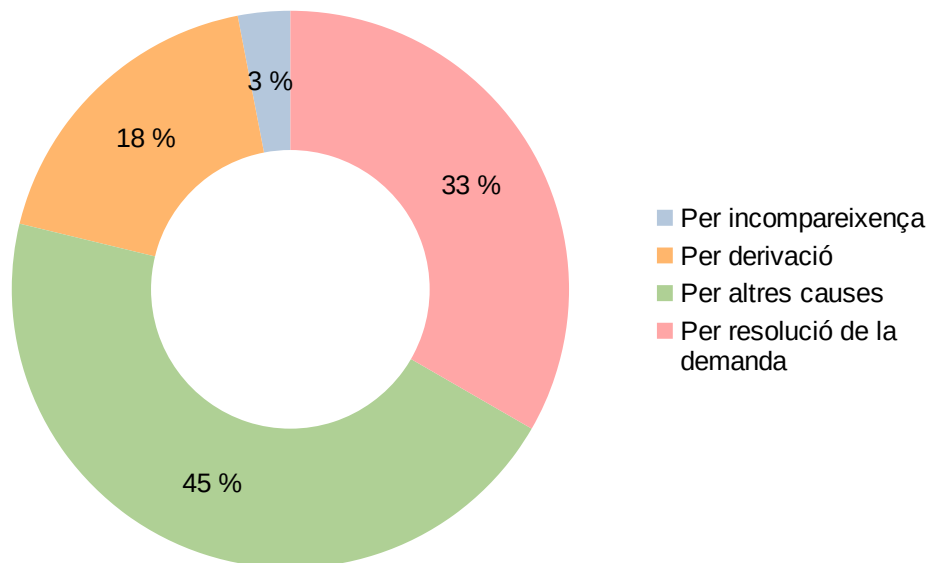
GRÀFIC 7. Interval d'edat

Quant a la

distinció entre infància (0-11 anys) i adolescència (12-18 anys), de les actuacions que s'han fet, el 52% (37), amb infants (de 0 a 11 anys) i el 48% (34) han estat relacionades amb adolescents (de 12 a 18 anys).

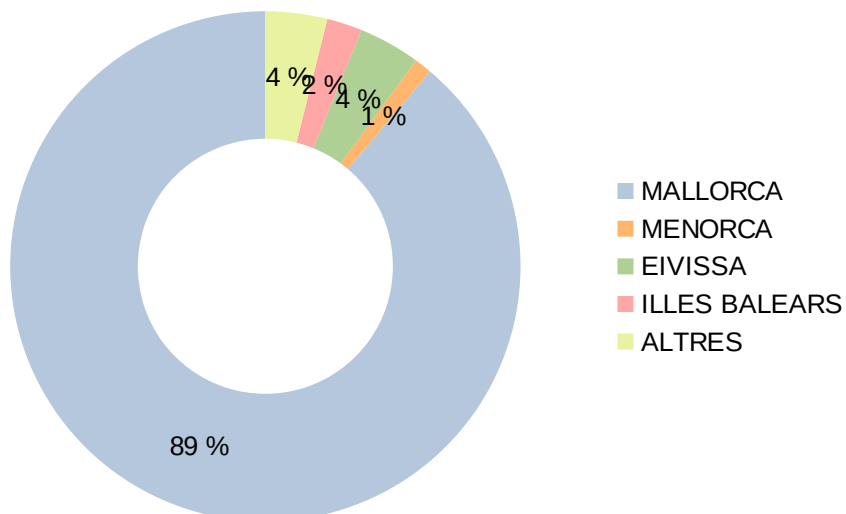
GRÀFIC 8.
Forma de

tancament de l'expedient

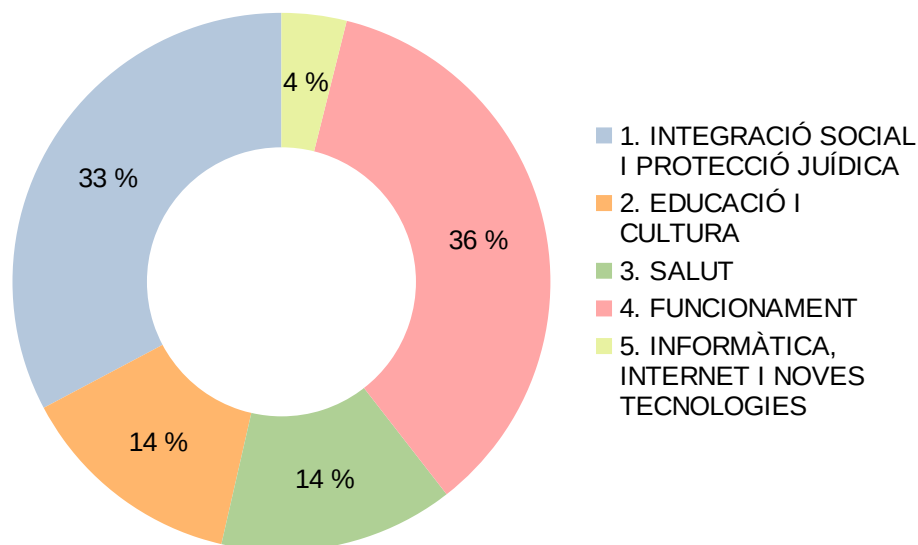
Respecte de la forma de tancament de les intervencions, el 33 % (55) han estat casos que s'han tancat per resolució de les demandes, el 18 % (30) s'han derivat a altres institucions, el 45 % (75) s'han tancat per altres causes i, finalment, el 3 % (5) s'ha tancat per incompareixença.

GRÀFIC 9.
Distribució geogràfica

En relació amb la distribució geogràfica de l'origen de les consultes, cal destacar que la majoria es fan des de Mallorca, en el 89 % (159) de les ocasions. Pel que fa a la resta, el 4 % (7) es fan des d'Eivissa, el 1 % (2) des de Menorca, i el 4 % (7), des d'altres llocs.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ ANALITZATS

Per distingir els àmbits d'actuació, s'ha establert un sistema de classificació per codis agrupats en cinc grans grups:

Integració social i protecció jurídica del menor

Educació i cultura

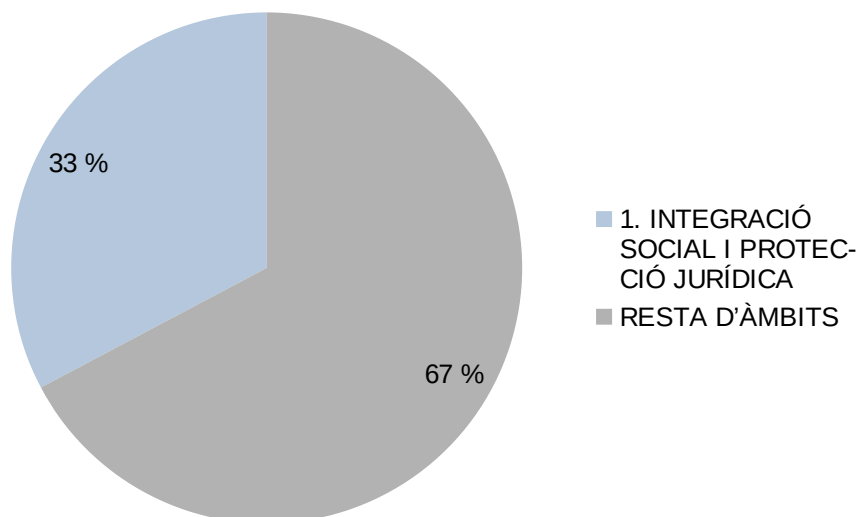
Salut i maltractament

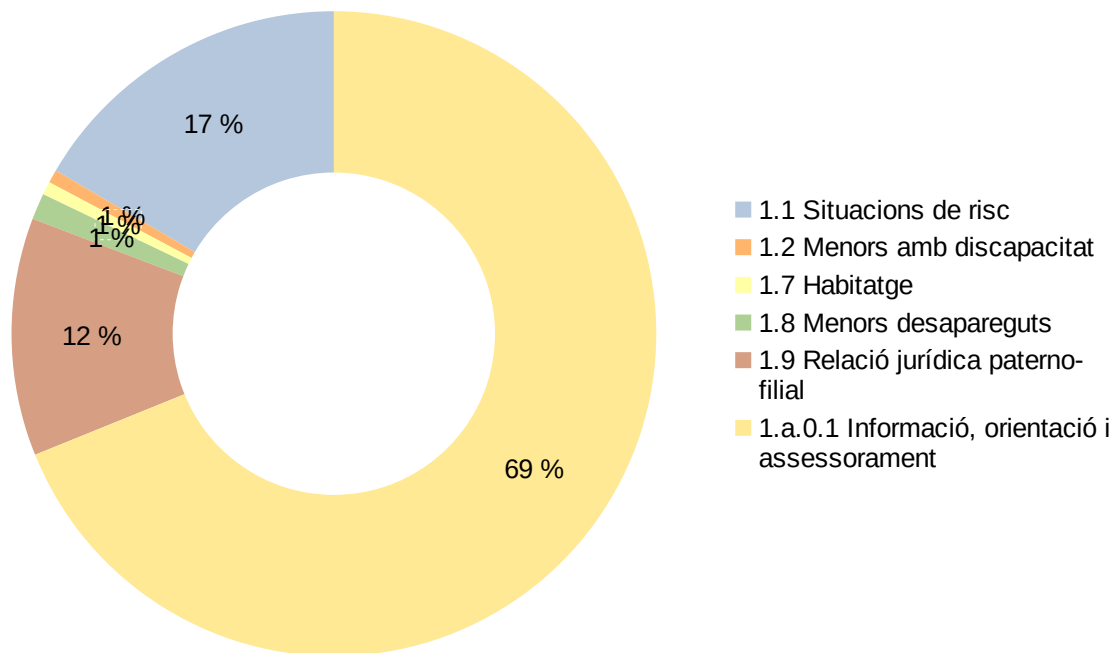
Funcionament de les administracions públiques i de les entitats privades

Tecnologies de la relació, la informació i la comunicació (TRIC)

Aquests codis etiqueten cadascun dels supòsits plantejats a partir d'una llista de situacions que engloben des de consulta, informació, orientació i assessorament fins a queixes o denúncies. Aquestes actuacions poden implicar tant persones (menors d'edat, adults, professionals, etc.) com entitats o administracions. Cal especificar que cada una de les actuacions pot estar relacionada amb diferents codis de cada un dels grups.

a) Integració social i protecció jurídica del menor

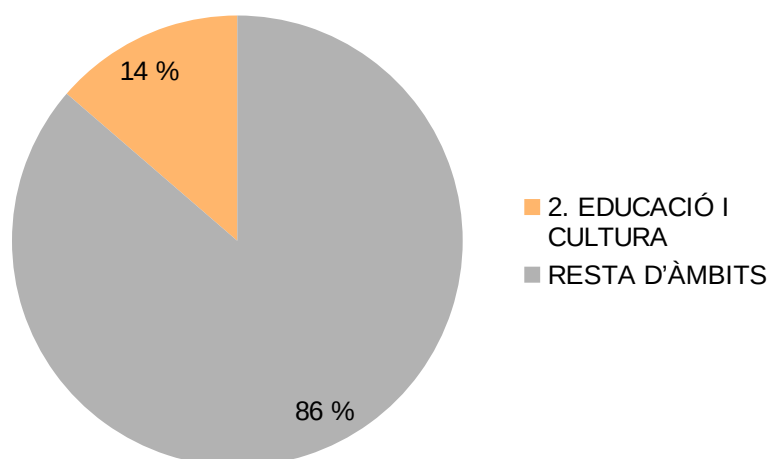

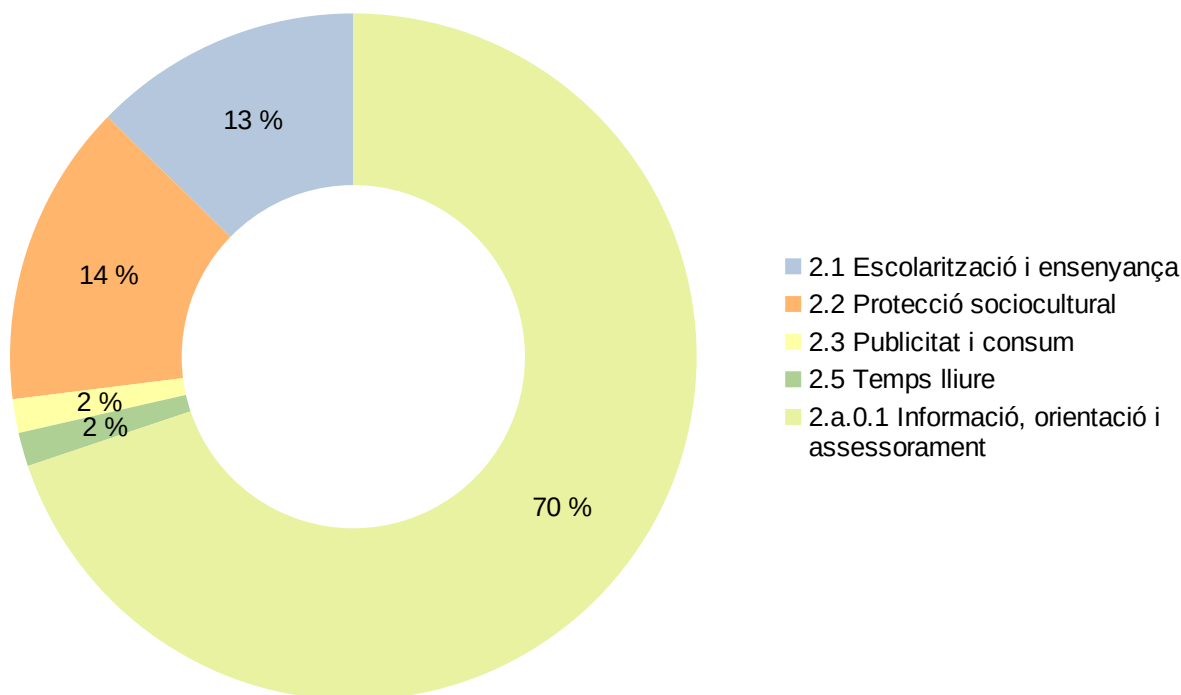
actuacions relacionades amb aquest apartat han representat el 33 % (151) del nombre d'actuacions que ha duit a terme l'Oficina.

Des d'un caire quantitatiu, les qüestions que més actuacions acumulen són les que es refereixen a informació, orientació i assessorament, que representen el 69% (104 actuacions) del total; les que estan relacionades amb les relacions jurídiques paternofiliales representen el 12% (17); les que afecten situacions de risc, sigui personal o familiar, o de l'entorn pròxim i social del menor, representen el 17% (25); i la resta, el 3% (4), són la suma d'actuacions relacionades amb problemes d'habitatge, menors desapareguts i altres.

b) Educació i cultura

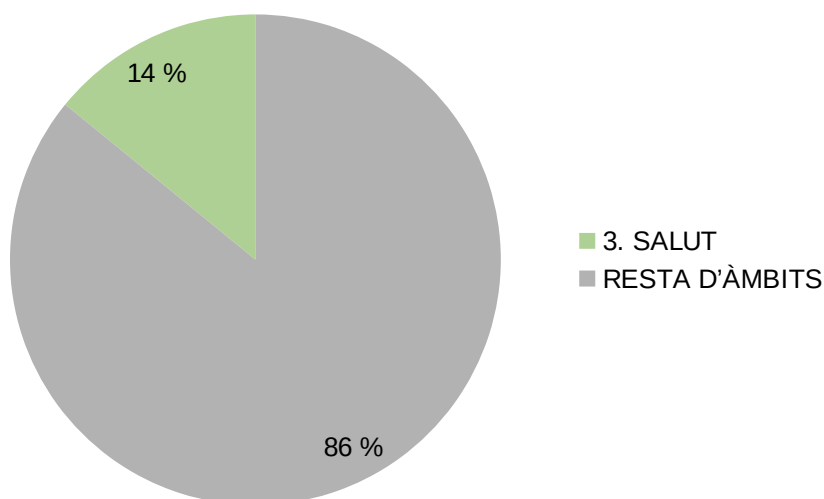
El 2022, els motius de consulta relacionats amb l'educació i la cultura representen el 14 % (63 actuacions) del nombre d'actuacions que ha duit a terme l'Oficina.

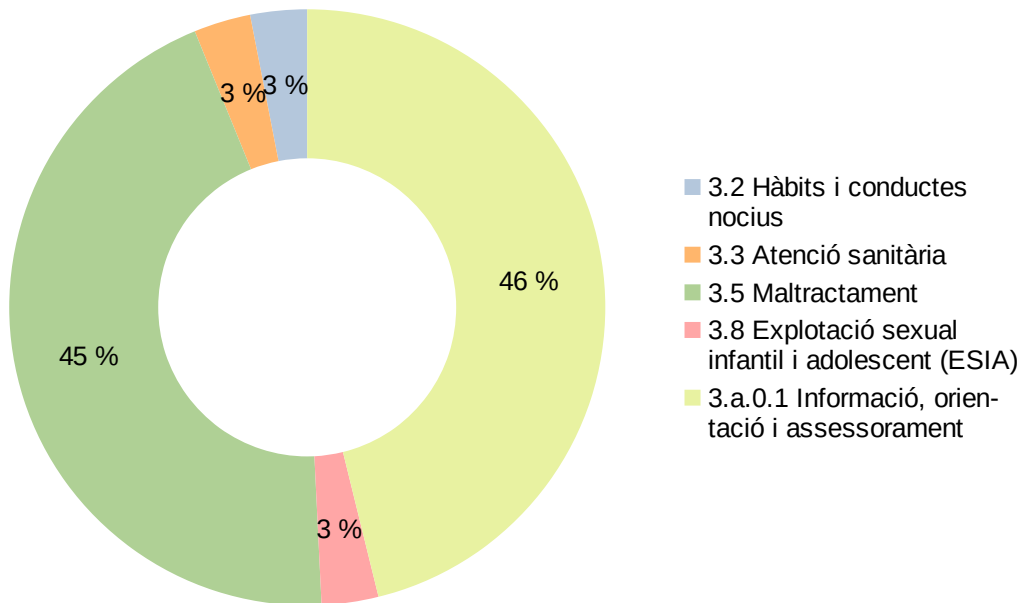
Des d'un punt de vista totalment quantitatiu, les qüestions que més s'han consultat han estat les relatives a informació, orientació i assessorament, amb el 70% (44 actuacions); les de temes d'escolarització han representat el 18% (8); les de protecció sociocultural el 14% (9), i les de publicitat i temps lliure, el 4% (2).

c) Salut i maltractament

El 2022, els motius relacionats amb temes de salut i maltractament representen el 14% (65 actuacions) del nombre d'actuacions que ha duit a terme l'Oficina.

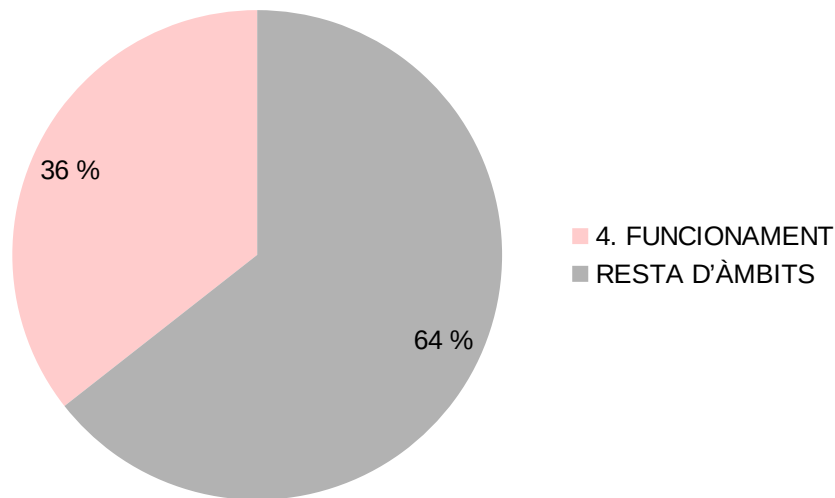

Pel que fa a l'aspecte quantitatiu, les qüestions que més consultes acumulen en aquest apartat són les que estan relacionades amb informació, orientació i assessorament, que han estat un 46% (30) i amb maltractament, amb un 45% (29). Sobre explotació sexual infantil i adolescent han estat un 3% (2). El 6% (4) restant ha estat relacionat amb hàbits i conductes nocius i atenció sanitària.

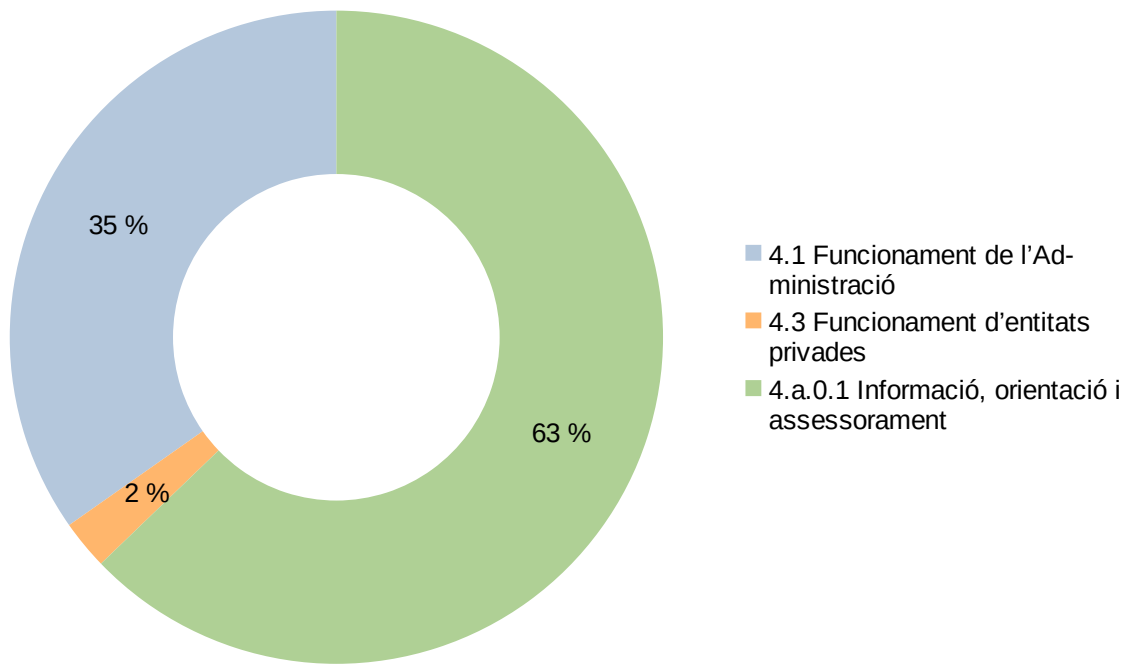

d) Funcionament de les administracions públiques i de les entitats privades

Les situacions que s'han analitzat quant al funcionament de les administracions públiques i de les entitats privades relacionades amb menors han suposat el 36% (164 actuacions) de l'activitat de l'Oficina.

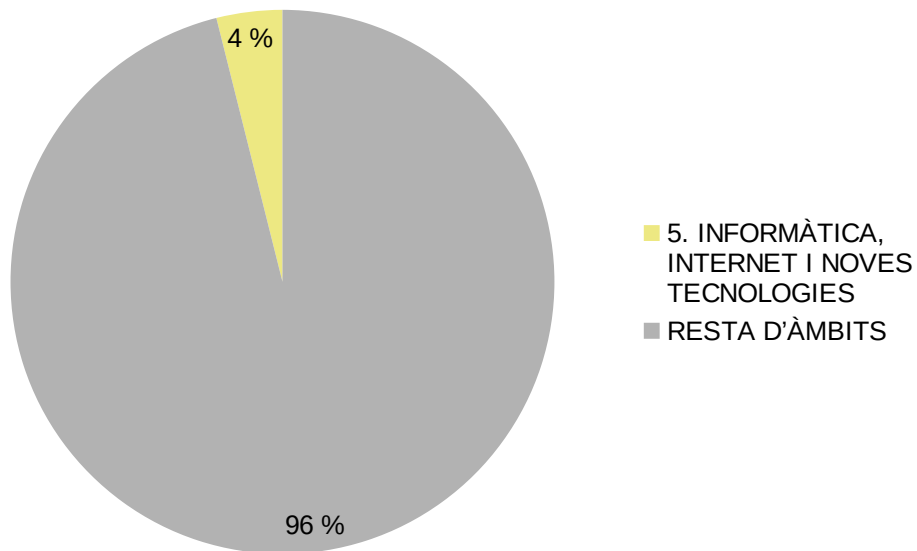

El 63% (103 actuacions) d'aquestes intervencions es refereixen a la demanda d'informació, orientació i assessorament sobre el funcionament de les institucions, tant de les administracions públiques com de les entitats privades. El 35 % (57) correspon a accions desenvolupades sobre el funcionament d'alguna administració pública i el 2 % (4) sobre entitats privades.

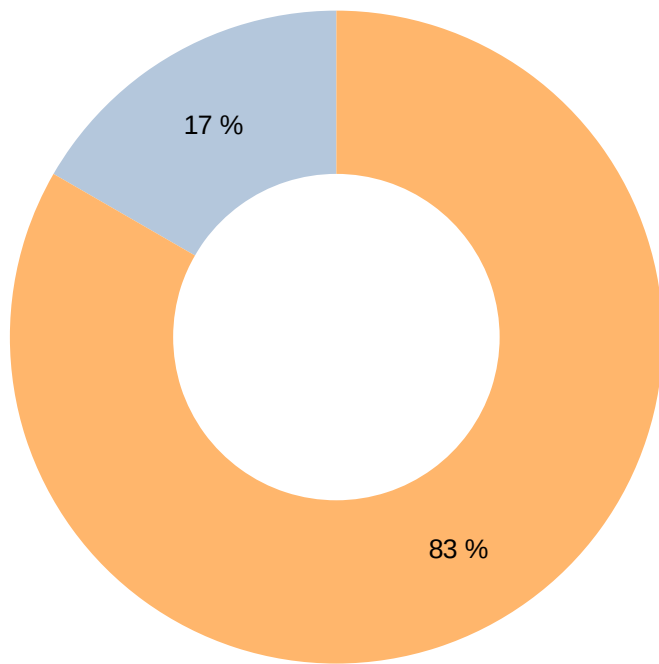

e) Internet i TRIC

Les intervencions de l'OBIA referides a Internet i a les TRIC han suposat el 4 % (18 actuacions) de l'activitat.

Les consultes relacionades amb informació, orientació i assessorament han estat el 83% (15) i el 17% (3) restant sobre divulgació d'imatges o comentaris que atemptin contra l'honor, la intimitat i la pròpia imatge.

- 5.8 Divulgació d'imatges o comentaris que atemptin contra l'honor, la intimitat i la pròpia imatge
- 5.a.0.1 Informació, orientació i assessorament

LÍNIA D'ATENCIÓ A L'INFANT I A L'ADOLESCENT 116 111

Mitjançant la Resolució de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació de 12 de gener de 2010, s'atribuí el número telefònic 116 111 al servei de [línia d'atenció a l'infant i a l'adolescent](#), d'àmbit europeu.

L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) és l'encarregada de procurar els mecanismes de control adequats per assegurar el compliment de tot el que afecta els drets dels menors residents a les Illes Balears i, també, dels que es troben fora d'aquest territori. Per això, va encomanar la gestió d'aquesta línia a la Fundació ANAR, que des de l'any 1994 duu a terme el projecte denominat «Telèfon ANAR d'ajuda a infants i adolescents en risc», per tal de permetre que els usuaris menors d'edat es posin en contacte telefònic les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any, amb un servei professional multidisciplinari (bàsicament format per psicòlegs, juristes i treballadors socials), gratuït, anònim i confidencial. Aquest servei garanteix que els menors siguin escoltats, d'acord amb l'article 12 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant de les Nacions Unides.

A les Illes Balears, la línia 116 111 es posà en marxa el gener de l'any 2013 i, des d'aleshores, facilita orientació psicològica, informa sobre recursos socials, resol dubtes de caràcter jurídic, deriva casos als recursos més adequats i duu a terme intervencions directes, quan és necessari, traslladant el cas als organismes competents en matèria de menors i fent-ne un seguiment mitjançant la coordinació amb els professionals corresponents.

Des de la línia 116 111 s'ofereix informació, orientació i assessorament sobre:

- a) Suport emocional
- b) Ajuda davant situacions d'emergència
- c) Identificació de situacions d'urgència: comunicació i derivació immediates als organismes competents
- d) Derivació dels possibles casos de menors en situació de desprotecció (risc o desemparament) als organismes competents perquè els investiguin o hi intervinguin
- e) Treball en xarxa amb els diferents recursos de les Illes Balears i de la resta de l'Estat
- f) Informació actualitzada sobre els recursos especialitzats en infància i adolescència.

Així, davant la telefonada d'una persona menor d'edat, hi ha 3 nivells de resposta dels professionals:

1. Orientació: s'ofereix orientació psicològica i se cerca conjuntament amb el menor d'edat una solució al seu problema, amb el suport de l'entorn i figures de referència (pares i mares, padrins i padrines, resta de la família, professorat, etc.).
2. Derivació: quan no és possible ni convenient resoldre el problema sense que intervingui un organisme, entitat o professional. En aquests casos, a més de facilitar l'orientació necessària, es deriva als recursos socials, educatius, sanitaris, policials i/o jurídics procedents en cada cas.
3. Intervenció: quan ningú del seu entorn pot ajudar-li i hi ha una situació de risc o desemparament per abandonament, maltractament, abús sexual o qualsevol altra situació

d'emergència, es trasllada el cas als organismes o autoritats pertinents i, posteriorment, se'n fa el seguiment.

ACTUACIONS DEL 2022

El nombre de telefonades ateses procedents de les Illes Balears és de 1.470, de les quals 1.119 varen ser ateses per la línia d'atenció a l'infant i a l'adolescent (el 76,1%), i 351 per la línia de la família i dels centres escolars (el 23,9%).

Entre l'1 de gener i el 31 de desembre de 2022, es va atendre una mitjana de 139 telefonades al mes.

Les telefonades es poden agrupar en tres grans categories:

Telefonades d'orientació general:

En aquesta categoria s'hi inclouen el major nombre de telefonades. En realitat són les primeres aproximacions al recurs o als silencis, i l'atenció resulta fonamental per garantir una atenció adequada als menors. Així mateix, també es tracten telefonades en què és necessària una tasca de contenció emocional o d'altres que requereixen una orientació simple i una atenció més genèrica, en les quals l'infant o adolescent o la persona adulta es posa en contacte amb el recurs per conèixer en què consisteix el servei. També hi ha telefonades en què es facilita informació puntual sobre un recurs extern sense haver ofert cap tipus d'orientació. L'any 2022 s'han atès 1.380 telefonades d'aquest tipus.

Telefonades d'orientació especial:

Són les que requereixen una valoració i una orientació psicològica o una valoració i un assessorament jurídic o social de l'equip multidisciplinari. En la majoria de telefonades, es deriva el cas a un recurs extern (el que sigui més adequat per al cas en concret, com per exemple, cossos i forces de seguretat, serveis de protecció del menor, centres de serveis socials, centres de salut, fiscalia, col·legi d'advocats, etc.), i, pel que fa a alguna telefonada, es trasllada el cas a les autoritats o entitats pertinents per garantir la integritat del menor. Durant l'any 2022, s'han atès 288 telefonades que han requerit una orientació especialitzada (vegeu la taula 1).

Casos:

Els casos atesos corresponen sempre a una única persona i recullen tota la problemàtica que ha manifestat al llarg del temps en les diferents telefonades d'orientació especial. Així, és normal que un cas realitzi diverses trucades d'orientació especial. Aquests casos atesos el 2022 ascendeixen a 215.

Taula 1 - 2022					
Resolució de telefonades d'orientació especial	Línia de l'infant i l'adolescent		Línia de la família i els centres escolars		TOTAL
	Nre.	%	Nre.	%	
Psicològica	26	28,9%	23	11,6%	17,0%
Psicològica i social	14	15,6%	20	10,1%	11,8%
Psicològica i jurídica	3	3,3%	18	9,1%	7,3%
Psicològica, jurídica i social	47	52,2%	137	69,2%	63,9%
TOTAL	90	100,0%	198	100,0%	100,0%

MOTIUS DE LES TELEFONADES

D'acord amb les dades sobre les telefonades d'orientació especial, aquests són els motius que exposen els infants o els adolescents en primer lloc, és a dir, la problemàtica que ha fet que acudeixin al recurs (vegeu més endavant la taula 2).

La **violència exercida sobre una persona menor d'edat** en qualsevol forma (maltractament físic, psicològic, abandonament, abús sexual, expulsió de la llar, agressions extrafamiliars, violència de gènere, explotació sexual infantil, pornografia infantil, violència escolar o *bullying*) representa el 43,4% dels casos rebuts dels menors d'edat, i el 66,4% dels casos rebuts de la família i centres escolars. Així, la violència sobre un menor d'edat constitueix el principal motiu pel qual han accedit al recurs els infants i els adolescents i també els adults de les Illes Balears durant l'any 2022.

Analitzant més detalladament els resultats pels tipus de violència, trobam situacions de **maltractament físic i/o psicològic**, que suposen un gran percentatge de les consultes fetes enguany des de les Illes Balears. Els infants i els adolescents que han acudit al recurs per aquest motiu representen el 20,2% dels casos. S'ha de destacar que aquest maltractament es produeix en l'entorn familiar i provoca un gran patiment en els menors. La família i els centres escolars han acudit al recurs per aquest motiu en el 26,0% dels casos, de manera que resulta el principal tipus de violència contra un menor d'edat.

Les telefonades per **agressió sexual** es refereixen a atacs a la llibertat sexual del menor per qualsevol persona. Aquest tipus de violència apareix en l'atenció als menors en el 7,2% dels casos. A més, el trobam en el 5,5% dels casos rebuts en l'atenció als adults.

La **violència de gènere** es refereix a situacions en les quals la violència, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, és exercida pels qui són o han estat els seus cònjuges o pels qui hi estan o hi han estat lligades per relacions similars d'afectivitat, malgrat que no hi hagi convivència. Aquest tipus de violència ha representat el 2,9% dels casos d'atenció als menors, i el 4,8 % dels casos d'atenció a les famílies i els centres escolars.

L'**abandonament** es manifesta en les telefonades en l'omissió de determinats comportaments de les persones adultes responsables del menor, la qual cosa provoca que les seves necessitats físiques, psicològiques o emocionals no siguin ateses temporalment o

permanentment. En l'atenció a les famílies i els centres escolars, s'ha detectat en el 17,8% de situacions, i el 4,4% en l'atenció als menors.

La **violència escolar o bullying** comprèn els casos que posen de manifest qualsevol tipus de violència, tant física com verbal, sempre en l'àmbit escolar. En aquest cas, la violència és comesa per menors cap a altres menors. La violència escolar apareix en les telefonades de les famílies i els centres escolars en el 10,9% dels casos, mentre que durant aquest període s'han registrat el 2,9 % de casos a través dels infants i dels adolescents.

Es considera que hi ha **ciberassetjament** quan durant la trucada telefònica es manifesta un assetjament contra l'infant o l'adolescent a través dels mitjans telemàtics, com són els telèfons mòbils, Messenger, correus electrònics, xat, webcam, entorns virtuals, etc. S'observa que s'han consultat en un 2,9% dels casos atesos en les consultes dels infants i adolescents i en un 0,7% en les telefonades per parts de les persones adultes.

En les **agressions extrafamiliars**, la diferència respecte del maltractament és que l'agressor, és a dir, la persona que causa el dany ja sigui físic com verbal al menor d'edat, no és del seu entorn. Durant l'any 2022, aquest motiu representa un 2,9% dels casos atesos als infants i adolescents, i del 0,7% per part de les persones adultes.

Pel que fa als **problemes psicològics** —entre els quals hi ha, entre d'altres, ansietat, intents i idees suïcides, soledat, pors, tristesa, trastorns psiquiàtrics, trastorns de l'alimentació, baixa autoestima, etc. — de banda de les famílies i centres escolars, el percentatge de casos per aquest motiu és el 10,3%, i el 31,9% pels menors d'edat.

En consultes per **problemes sentimentals**, els menors d'edat han traslladat les seves preocupacions referides a la relació amb la seva parella sentimental o relacionada amb la possibilitat d'aconseguir-la. Durant l'any 2022, l'1,5% dels infants i/o adolescents han telefonat per aquests problemes, mentre que les persones adultes no n'han fet cap.

Les **dificultats de relació** solen constituir les raons per les quals més menors d'edat decideixen demanar ajuda. Ens trobam davant situacions conflictives de comunicació entre el menor i les persones properes del seu entorn (pares, mares, amistats o noves parelles dels progenitors en famílies reconstituïdes). Els adults han fet consultes per aquestes situacions en el 0,7 % de casos, mentre que els menors n'han fet en el 7,2%.

Pel que fa als **problemes de sexualitat**, es recullen totes aquelles consultes relacionades amb temàtiques tan diverses com: identitat i orientació sexual, inici de relacions sexuals, menstruació, masturbació, mètodes anticonceptius, malalties de transmissió sexual, dubtes d'embaràs, embarassos confirmats, consultes per avortament, etc. Aquestes problemàtiques suposen un 1,5% de les consultes fetes directament pels menors d'edat, i un 0,7% per part de les persones adultes.

Els **problemes sobre amistats** representen un 8,7% dels casos d'atenció als infants i als adolescents, i es refereixen a telefonades en les quals un menor d'edat manifesta la situació en què es troba un altre infant o adolescent del seu entorn. Els adults no han fet consultes sobre aquesta problemàtica.

Els **problemes de conducta** representen el 2,0 % de les consultes que han fet les famílies i els centres escolars. En aquests casos, es recullen situacions com la preocupació mostrada per alguns adults davant la incapacitat de controlar els seus fills, la manca de comportaments adequats i la presència de comportaments agressius en el si de la família, especialment pel que fa a la no acceptació de normes i límits, de manera que en ocasions arriba a ser molt difícil la convivència del menor en l'entorn familiar. A les Illes Balears, els infants i els adolescents no han fet cap consulta per aquest motiu.

Pel que fa a les àrees sobre **problemes jurídics** d'índole diversa (drets i deures de la infància, menors infractors, edats mínimes, separacions, divorcis, règim de visites, acolliment, tutela, dubtes legals, etc.) representen el 10,9% de les consultes que han realitzat les famílies i els centres escolars durant l'any 2022. De part dels infants i els adolescents, però, no s'ha registrat cap cas per aquest motiu.

Els **problemes socials** inclouen dificultats per temes econòmics, d'habitatge, de prestacions, ajuts, etc. Representen un 0,7% de les consultes realitzades per les famílies i els centres escolars, sense que s'hagi rebut cap telefonada dels infants i adolescents.

Pel que fa als **problemes en l'àmbit escolar** diferents al *bullying* (absentisme, rendiment, dificultats amb el professorat o amb els companys, etc.), de part de les famílies i els centres escolars, se n'ha registrat un 2,7%, sense cap telefonada d'infants i adolescents.

Respecte dels casos de **fuga o ideació de fuga** o per la **desaparició** d'un menor d'edat, situació que fa referència a sostraccions parentals o de segrest per una tercera persona; els nins, nines i adolescents no acompanyats; o pèrdua, accident o d'altres, observam que els casos registrats representen un 1,4% en l'atenció a les persones adultes.

Els motius d'**addiccions** (conductes d'ús i/o abús d'alcohol, drogues, tabac, ludopatia, noves tecnologies, etc.) apareixen en el 4,3% de les telefonades ateses als infants i adolescents, i en l'1,4% de les que han fet famílies i centres escolars.

Pels que fa als problemes derivats d'una **malaltia** (orgànica), representen l'1,5% i el 0,7% respectivament dels motius plantejats en les consultes dels menors d'edat i de les persones adultes durant l'any 2022.

Les **queixes a les institucions** ha suposat el 0,7% de trucades fetes per les persones adultes.

Taula 2 - 2022				
Motiu principal de la telefonada (casos)	Línia de l'infant i l'adolescent		Línia de la família i els centres escolars	
	Nre.	%	Nre.	%
VIOLÈNCIA CONTRA UN MENOR D'EDAT	30	43,4%	97	66,4%
Maltractament físic	7	10,1%	14	9,6%
Maltractament psicològic	7	10,1%	24	16,4%
Agressió sexual	5	7,2%	8	5,5%
Abandonament	3	4,4%	26	17,8%

Violència de gènere	2	2,9%	7	4,8%
Violència escolar (bullying)	2	2,9%	16	10,9%
Ciberassetjament	2	2,9%	1	0,7%
Agressions extrafamiliars	2	2,9%	1	0,7%
PROBLEMES PSICOLÒGICS	22	31,9%	15	10,3%
PROBLEMES D'AMISTAT	6	8,7%	--	--
DIFICULTATS DE RELACIÓ	5	7,2%	1	0,7%
ADDICCIONS	3	4,3%	2	1,4%
PROBLEMES DE SEXUALITAT	1	1,5%	1	0,7%
MALALTIA	1	1,5%	1	0,7%
PROBLEMES SENTIMENTALS	1	1,5%	--	--
PROBLEMES JURÍDICS	--	--	10	6,8%
SEPARACIÓ/CUSTÒDIA/RÈGIM DE VISITES	--	--	6	4,1%
PROBLEMES EN EL CENTRE EDUCATIU	--	--	4	2,7%
PROBLEMES DE CONDUCTA	--	--	3	2,0%
FUGUES	--	--	2	1,4%
DESAPARICIÓ D'UN MENOR D'EDAT	--	--	2	1,4%
PROBLEMES SOCIALS	--	--	1	0,7%
QUEIXES INSTITUCIONALS	--	--	1	0,7%
TOTAL	69	100,0%	146	100,0%

CAPÍTOL III

ACTIVITATS SECTORIALS DE L'OBIA

1. Jornades col·laboratives

Jornada de divulgació de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) als municipis de les Illes Balears

El dia 9 de març de 2022 es va fer una presentació i xerrada de divulgació de les funcions i competències de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) a la seu de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB).

La presentació fou a càrrec de l'adjunta a la Secretaria General de la FELIB (regidora de l'Ajuntament de Banyalbufar) i tot seguit es va fer la xerrada a una trentena de persones interessades.

Hi va haver una representació presencial de l'ajuntament de Palma, i vint-i-una assistències en línia des dels ajuntaments. La majoria dels assistents eren professionals de l'àmbit dels serveis socials comunitaris dels diversos municipis de les illes (educació social, treball social, psicologia) i, també, regidors dels ajuntaments.

La presentació amb suport digital i Power Point fou facilitada a la FELIB perquè la trametés a les persones i entitats locals interessades.

Jornada sobre «Els menors d'edat als mitjans de comunicació»

L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència va organitzar la Jornada amb taula rodona sobre «Els menors d'edat als mitjans de comunicació» que es realitzà presencialment el 15 de juny a la FELIB i es retransmeté en línia.

Es tractaren diverses temàtiques per a professionals de la matèria, per tal de compaginar els drets que conflueixen davant la difusió d'una notícia en la qual es veuen implicats, ja sigui com a protagonistes o no, infants i/o adolescents, amb l'objectiu que els drets fonamentals dels menors d'edat a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge siguin respectats escrupolosament, a l'igual que el dret a la informació.

Així, es parlà sobre:

«Visibilitzar les nines i nins protegits: com els afecten els mitjans de comunicació?»

«El conflicte entre la llibertat d'informació i d'expressió de la premsa i els drets a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge dels menors»

«Límits ètics al tractament mediàtic amb menors»

«Equilibri i responsabilitat de la informació de menors a la secció de successos»

Tot això, per observar que el dret legítim a la informació no pot ser a costa de l'estigmatització i l'assenyalament de per vida dels nins, nines i adolescents. Per tant, cal pensar i reflexionar sobre quin impacte i quin efecte pot tenir el tractament informatiu en el futur d'aquestes persones menors d'edat.

Jornades de «Detecció i 1er abordatge per la prevenció del suïcidi i les autolesions»

L'Oficina Balear de la Infància i Adolescència (OBIA) i l'Oficina de la Salut Mental de les Illes Balears (OSMIB) van organitzar, amb el suport del Consell de Mallorca a través de l'IMAS, el Consell de Menorca, el Consell d'Eivissa i el Consell de Formentera, vuit sessions de treball arreu de les Illes Balears per prevenir el suïcidi i les autolesions dels infants i adolescents.

L'objectiu es centrà en detectar els casos i fer un primer abordatge per prevenir-lo.

Les jornades, que s'adreçaren als professionals que treballen directament amb aquests menors ja sigui en centres residencials, educatius, d'oci i lleure o policies tutors, es feren durant el mes de maig i hi assistiren més de 300 professionals.

Els professionals es formaren de manera teòrica i pràctica a fi de millorar les seves eines per prevenir aquesta problemàtica social.

En el marc teòric del contingut de les jornades s'analitzà què és l'Observatori del Suïcidi; els mites; els factors de risc i els senyals d'alarma; els factors protectors i com abordar l'entrevista als menors. En el marc pràctic s'analitzà la detecció d'ideació suïcida a través de l'entrevista i s'estudià com intervenir després de detectar-la.

2. Parlament Infantil de les Illes Balears

Sessió de control i conclusions del X Parlament Infantil de les Illes Balears

El 20 de maig es va celebrar la sessió de control del X Parlament Infantil de les Illes Balears. Es va poder fer de forma mixta, combinant la forma presencial amb la participació per videoconferència. La jornada, organitzada per UNICEF Comitè Balears, en col·laboració amb l'OBIA i el Parlament de les Illes Balears, va comptar amb la participació d'infants representants dels consells de participació infantils de Formentera, Sant Josep de Sa Talaia, Palma, Calvià i Felanitx.

L'objectiu d'aquesta jornada era donar seguiment a les demandes formulades per diferents consells de participació infantil i juvenil el 19 de novembre de 2021, Dia Mundial de la Infància.

En aquesta ocasió, la temàtica es va centrar en les propostes que van llençar els nins, nines i adolescents el 19 de novembre de 2021 per a la consecució de 2 Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030: ODS 11- Ciutats i Comunitats Sostenibles i ODS 12- Producció i consum responsable.

En aquesta sessió es va generar un espai de reflexió i debat, on els infants i joves van posar de manifest la importància de la participació infantil i juvenil en els assumptes que són del seu interès, i es donà valor al treball desenvolupat per les administracions públiques per assolir l'Agenda 2030.

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) promouen els drets de la infància i suposen una oportunitat per a protegir a tots els nins i nines sota la consigna de no deixar a ningú enrere.

Per això, els ODS suposen també una oportunitat per a Balears. Garantir el benestar de la infància és una condició essencial per a complir l'Agenda 2030. I fer realitat els ODS és una aposta per un model social i polític que posa en el centre els nins, nines i adolescents, especialment els més vulnerables.

XI Parlament Infantil de les Illes Balears

Aquesta activitat s'emmarca en la celebració anual de l'aprovació de la Convenció sobre els Drets de la Infància, en el compliment del dret a la participació dels nins i en la proposta que s'ha llançat des d'UNICEF de reflexionar per aprofundir en la consideració dels drets de la infància i especialment la seva vinculació amb la salut mental.

Després de dos anys de celebració telemàtica, en aquesta edició del Parlament Infantil, centres educatius, consells infantils i adolescents de les Ciutats Amigues de la Infància i diferents grups de participació es van reunir a la sala de plens del Parlament de les Illes Balears per celebrar, visibilitzar i reivindicar el 20 de novembre com el dia que materialitza el dret a la participació infantil. Hi van participar els consells infantils de 10 municipis de les quatre illes, el Consell infantil del Consell de Mallorca i 1 centre educatiu.

3. Col·laboracions amb organismes i recursos institucionals

Una de les tasques fonamentals de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) és la col·laboració amb organismes, administracions i institucions amb la finalitat de contribuir a millorar les condicions de la nostra infància i adolescència, promoure el bon tracte i protegir el seu benestar.

A continuació, s'esmenten algunes d'aquestes col·laboracions més rellevants de l'any 2022:

Conselleria d'Afers Socials i Esports

— Secretaria General

S'han analitzat els projectes normatius d'àmbit autonòmic següents:

- Projecte de Decret d'organització i funcionament del servei de mediació familiar de les Illes Balears.
- Projecte de Decret pel qual s'aprova la Cartera bàsica de serveis socials de les Illes Balears 2022-2025, s'estableixen principis generals per a les carteres insulars i locals i es modifiquen diverses normatives de l'àmbit estatal.
- Projecte de Decret pels qual s'aproven els principis generals i directius de coordinació relatius al mapa i la provisió mínima dels serveis socials de les Illes Balears.

Així mateix, s'ha fet el seguiment del tràmit parlamentari dels següents projectes de Llei fins a l'aprovació com a lleis:

- Llei 5/2022, de 8 de juliol, de polítiques de joventut de les Illes Balears.
- Llei 10/2022, de 23 de desembre, de lleure educatiu per a infants i joves de les Illes Balears.
- Llei 39/2022, de 30 de desembre de l'esport.

— Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies

S'ha fet el seguiment del Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI) de les Illes Balears.

S'ha participat en la Comissió Tècnica de seguiment dels Punts de Trobada Familiar per derivació familiar a les Illes Balears.

S'ha participat en el diagnòstic de la situació de la infància i l'adolescència de les Illes Balears per al I Pla Estratègic d'Atenció a la Infància i l'Adolescència de les Illes Balears.

— Fundació Institut Socioeducatiu s'Estel (FISE)

S'han fet les visites de supervisió als centres socioeducatius de la FISE.

— Direcció General d'Esports

S'ha revisat el Programa de convivència per garantir la pràctica esportiva segura per a la infància i l'adolescència.

— Fundació per a l'Esport Balear

S'ha col·laborat en l'organització de la xerrada de l'Atlètic Club de Bilbao sobre el projecte ATERPE (*refugi* en basc) per a la Pràctica esportiva segura per a infants i adolescents, per tal de garantir espais esportius lliures de violència a les organitzacions esportives i les implicacions de la nova Llei 8/2021 de protecció integral a la infància i l'adolescència.

Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat

— Institut Balear de la Dona (IBD)

S'ha fet el seguiment de la validació empírica de l'eina de detecció per a l'ús professional sobre l'explotació sexual de la infància i l'adolescència.

Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització

— Fundació BIT (Balear d'Innovació i Tecnologia)

S'ha participat en el Grup de treball de la Comissió d'Internet Segura del Govern de les Illes Balears, formada per aquells projectes, àrees o institucions que d'una manera o l'altra vetlen per la seguretat dels infants i les persones joves de les Illes Balears, garantint els seus drets en les estades a l'entorn digital, amb l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit), l'Institut Balear per a la Joventut (IBJove), la fundació BIT, l'Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears (programa de Policia Tutor) i la Direcció General de Salut Pública i Participació, en la col·laboració anual en l'esdeveniment internacional de la Internet Segura sobre el tema «Internet postcovid: amenaces i oportunitats», en el projecte «Cibermentories» i en l'actualització del web «Vida Digital + Segura».

Conselleria d'Hisenda i Relacions Exteriors

— Direcció General de Pressuposts

S'ha continuat la col·laboració perquè les diverses conselleries puguin dur a terme una avaluació integral de totes les polítiques directament o indirectament relacionades amb la infància, de les seccions pressupostàries i dels ens del sector públic instrumental que tinguin competència en matèria de menors, serveis socials, educació, sanitat, polítiques de gènere, campanyes divulgatives o qualssevol altres que pugui tenir relació amb la garantia dels drets dels infants. Es pretén que, així, es puguin identificar els programes i les actuacions que incideixen en la millora de la protecció dels menors a l'hora d'elaborar els pressuposts generals.

Conselleria d'Educació i Formació Professional

— Secretaria General

S'han analitzat els projectes normatius d'àmbit autonòmic següents:

- Projecte de Decret pel qual s'estableix el currículum i l'avaluació de l'educació infantil a les Illes Balears.
- Projecte de Decret pel qual s'estableix el currículum i l'avaluació de l'educació primària a les Illes Balears.
- Projecte d'Ordre d'organització i funcionament dels equips d'atenció primerenca de les Illes Balears dependents de la Conselleria d'Educació i Formació Professional.
- Projecte de Decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.
- Projecte de Decret pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears.
- Projecte de Decret d'educació inclusiva de les Illes Balears.

— Direcció General de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa

S'han revisat la Instrucció per a la detecció, notificació i intervenció de les situacions de maltractament en l'àmbit educatiu de la Conselleria d'Educació i Formació Professional.

S'han revisat les instruccions de la Conselleria d'Educació i Formació Professional per a la millora de la gestió de l'absentisme escolar a l'aplicació GESTIB.

S'ha revisat el Protocol de prevenció, detecció i actuació davant les violències masclistes de la Conselleria d'Educació i Formació Professional.

— Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit)

S'ha mantingut contacte continu per tractar de situacions de menors d'edat que poden afectar la conculcació dels seus drets en l'àmbit educatiu.

Conselleria de Salut i Consum

— Direcció General de Salut Pública i Participació

S'ha participat en el Comitè tècnic interinstitucional sobre l'elaboració del nou Pla Estratègic de Salut Mental del Govern de les Illes Balears.

S'ha col·laborat amb la la Plataforma d'oci de qualitat de les Illes Balears (POQIB) en matèria d'accions preventives i municipis actius en relació amb les festes locals i el consum d'alcohol.

— Servei de Salut (IB-Salut)

S'han mantingut reunions amb l'Institut Balear de Salut Mental Infantil i Juvenil (IBSMIA).

S'han fet reunions de coordinació amb la Unitat Funcional de Pediatria Social de l'Hospital Universitari Son Llàtzer.

S'ha col·laborat amb l'Oficina de Salut Mental de les Illes Balears (OSMIB) en la detecció i abordatge per a la prevenció del suïcidi i les autolesions.

Consells Insulars

— Consell Insular de Mallorca

- Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS)

S'ha informat del projecte normatiu següent: Projecte de Reglament pel qual s'estableixen els criteris d'autorització dels centres d'atenció infantil per a infants de 0 a 3 anys a l'illa de Mallorca.

S'ha participat al Ple de l'Observatori de la Infància i l'Adolescència de Mallorca (OIAM) de l'IMAS i col·laborat en dos grups de feina sobre Mitjans de comunicació i tractament a la infància i l'adolescència i Participació i perspectiva de gènere.

S'ha participat en el diagnòstic del I Pla de l'Atenció i els Drets de la Infància i l'Adolescència de Mallorca.

S'ha continuat amb la participació en la Comissió Insular sobre Explotació Sexual Infantil i Adolescent (ESIA).

S'ha participat en la Comissió de Famílies Biològiques.

Com a entitat pública, s'ha mantingut un contacte permanent per comprovar la situació dels centres de protecció i donar-los devolució de les visites contínues de l'OBIA als centres d'acolliment residencial de persones menors d'edat. S'han traslladat les queixes de pares i mares amb fills amb mesures de protecció de l'IMAS sobre possibles vulneracions dels drets dels seus fills, així com d'altres parents propers.

— Consell Insular de Menorca

S'ha col·laborat amb la Sindicatura de Greuges, òrgan col·legiat del Consell Insular de Menorca.

— Consell Insular d'Eivissa

S'ha participat en la Comissió Interdisciplinar de Menors del Consell Insular d'Eivissa.

S'ha informat del projecte normatiu següent: Reglament de la Cartera de Serveis Socials del Consell Insular d'Eivissa.

— Consell Insular de Formentera

S'ha mantingut un contacte permanent per tractar la matèria relacionada amb infants i adolescents.

· En conjunt, s'han fet les visites de supervisió als centres d'acolliment residencial de menors gestionats directament pels consells insulars i als concertats amb les entitats col·laboradores habilitades, alguns dels quals també formen part de la Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència Balear (FEIAB).

· Així mateix, s'ha duit a terme el seguiment i participació de l'adhesió dels consells insulars de Mallorca, Menorca i Eivissa, en matèria d'infància, al Pacte Balear per la Infància, per tal de donar impuls al compromís de les institucions insulars en la millora de les condicions de la infància i l'adolescència en l'àmbit territorial de l'illa corresponent, mitjançant una comissió constituïda a l'efecte a cada illa.

Ajuntaments i entitats locals

— Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB)

S'ha continuat la col·laboració en matèria de bones pràctiques adreçades als menors d'edat als municipis de les Illes Balears, com són les accions preventives i municipis actius en relació amb les festes locals i el consum d'alcohol (amb col·laboració de la POQIB).

S'ha col·laborat en l'organització per a dur a terme una taula rodona per a reflexionar sobre els menors d'edat en els mitjans de comunicació.

Així mateix, s'ha col·laborat per a difondre les funcions de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) als municipis de les Illes Balears.

— Consells d'Infants i Adolescents

S'ha assistit i participat en les sessions de diversos consells de participació de nins, nines i adolescents a municipis i illes (Mallorca, Formentera, Palma, Felanitx...)

— Ajuntament de Palma

S'han continuat les reunions de coordinació amb la Direcció General d'Infància i Família de l'Ajuntament de Palma, la Regidoria de Serveis Socials, la Regidoria de Joventut, la Policia Local i la Defensora de la Ciutadania de Palma per fer el seguiment de la situació dels menors a la barriada del Camp Redó (blocs d'habitatges de *Corea*).

S'han continuat les reunions de coordinació per a millorar l'Estació Intermodal de Palma.

S'han mantingut reunions amb la Regidoria de Mobilitat Sostenible i l'Associació de Veïns de Son Gual, barriada i urbanització que pertany al terme municipal de Palma per tractar el transport públic col·lectiu urbà de l'EMT-Palma, a més de treballar la seva relació amb el transport escolar amb la Direcció General de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa, i la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres, ambdues de la Conselleria d'Educació i Formació Professional.

S'ha fet el seguiment del Pla Estratègic Municipal de Prevenció de les Addiccions de l'Ajuntament de Palma.

— Defensora de la Ciutadania de Palma

S'ha establert contacte continu per tractar de situacions de menors d'edat que poden afectar la conculcació dels seus drets en l'àmbit territorial del municipi de Palma.

Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (FEIAB)

S'ha col·laborat en l'Acord d'un pacte per a la infància en protecció promogut per la Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (FEIAB) per tal de no usar políticament les persones menors d'edat tutelades.

Delegació del Govern a les Illes Balears

— L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) ha analitzat el projecte normatiu en tramitació d'àmbit estatal i ha fet propostes en consulta prèvia al text de l'Avantprojecte de Llei de prevenció dels efectes negatius del consum d'alcohol en menors.

— Secretaria d'Estat de Drets Socials

S'ha continuat la col·laboració amb la Direcció General de Drets de la Infància i de l'Adolescència per al trasllat de dades estadístiques del servei d'ajuda a la infància i l'adolescència 116111.

— Unitat de Família i Dona (UFAM) i Equip de Dona-Menor (EMUME)

S'ha revisat d'acord amb la normativa vigent de la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència front a la violència, el document informatiu

sobre recursos per a l'assessorament i orientació a menors d'edat víctimes de delictes i als seus pares o tutors després de presentar denúncia davant les comissaries de la Policia o la Guàrdia Civil.

— Servei de Premsa del Cos Nacional de Policia (CNP)

S'ha continuat la col·laboració entre el Servei de Premsa del CNP i l'OBIA per tractar de manera adequada les notícies i els comunicats de premsa de la policia relatius a menors d'edat, per protegir-ne els drets.

Fiscalia Superior de les Illes Balears

— Fiscalia Delegada de la Secció de Menors de les Illes Balears (seccions de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa)

S'ha continuat la comunicació amb Fiscalia d'acord amb el seu estatut orgànic per tal d'instar la supervisió d'actuacions judicials en processos que afecten menors d'edat.

Ministeri de Justícia

— Deganat i Institut de Medicina Legal

S'han mantingut reunions amb representants dels deganats dels jutjats i dels Instituts de Medicina Legal als diversos partits judicials per tal de tractar temàtiques relacionades amb els menors d'edat, com el funcionament i atenció al menor per aquests organismes i les proves forenses de credibilitat.

Parlament de les Illes Balears

En aquesta legislatura s'ha continuat la participació en la Comissió de Seguiment del Pacte Balear per la Infància, formada per gairebé tots els partits polítics amb representació parlamentària, UNICEF Comitè Balears i l'OBIA.

En el context de la Comissió de Seguiment esmentada i en el marc de l'elaboració i presentació de l'informe d'Unicef sobre «L'impacte de la tecnologia en l'adolescència», es va engagar la jornada parlamentària «Adolescència i tecnologies. Una mirada des del benestar emocional i la promoció de la salut mental» mitjançant dues taules rodones, una sobre l'ús de les tecnologies en l'adolescència i la seva repercussió en el benestar emocional, situació de les Illes Balears, i l'altra sobre les bones pràctiques en relació amb la prevenció i tractament de l'abús de les tecnologies en l'adolescència, les conclusions de les quals poguessin servir de fonament per una futura Proposició no de llei.

Així mateix, per una banda s'han presentat al president del Parlament de les Illes Balears les conclusions i rendició de comptes del X Parlament Infantil; i per altra banda, s'ha col·laborat amb el Comitè Balear d'Unicef en la commemoració del 33è aniversari de la Convenció sobre els Drets de l'Infant amb el XI Ple del Parlament Infantil de les Illes Balears, sobre el «Dia Mundial de la Infància: els nostres drets, les nostres emocions».

Parlament Europeu

L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) ha col·laborat amb la Comissió de Peticions del Parlament Europeu, relativa a la informació realitzada sobre casos d'abús sexual infantil a les Illes Balears.

4. Participació en actes. Agenda

Durant el 2022, l'OBIA s'han fet, entre altres, diverses reunions amb entitats i agents socials:

- Fundació ANAR. S'ha mantingut contacte permanent amb aquesta fundació per difondre a les Illes Balears el telèfon europeu de la infància 116 111, que garanteix un canal permanent de comunicació i ajuda amb els menors per donar resposta a situacions de possibles maltractaments, abusos i negligència.
- UNICEF Comité Balears. S'ha continuat la col·laboració mútua en defensa dels drets de la infància, els parlaments infantils i les Comissions Insulars de Seguiment del Pacte Balear per la infància.
- Federació d'Entitats d'Atenció a la infància i Adolescència Balear (FEIAB).
- Comissió Tècnica Camp Redó-Districte Nord. Ajuntament de Palma.
- Observatori de la infància i l'adolescència de Mallorca. Participació en el grup de treball sobre el tractament de la infància en els mitjans de comunicació i en el grup de treball sobre la participació i perspectiva de gènere a la infància.

Durant el 2022 s'han fet els actes següents:

- 112 reunions amb entitats de totes les Illes Balears
- 27 cites amb particulars (relacionades amb l'obertura d'expedients per part de l'OBIA)
- 11 cites amb menors
- Participació en 39 jornades i presentacions
- 7 reunions o intervencions en mitjans de comunicació
- 61 reunions amb altres administracions públiques, tant d'àmbit local com autonòmic o estatal
- 12 reunions amb la Conselleria d'Afers Socials i Esports, de la qual l'OBIA depèn orgànicament
- 18 reunions amb l'equip tècnic de l'OBIA, que s'organitzen per fer el seguiment dels expedients o tractar de temàtiques relacionades amb el dia a dia
- 23 visites a centres de protecció de menors
- 17 actes catalogats com altres
- 6 participacions en grups de treball i investigació.

5. Pacte Balear per la Infància

El 19 de novembre de 2013 se signà el Pacte Balear per la Infància, un compromís dels partits polítics amb representació parlamentària (Partit Popular, PSIB-PSOE i MÉS per Mallorca), UNICEF Comitè Balears i l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor (ODDM).

El 22 de setembre de 2015 se signà l'adhesió al Pacte Balear per la Infància dels grups Podem Illes Balears, MÉS per Menorca, El PI, Ciutadans i Gent per Formentera (Grup Mixt).

El 18 de novembre de 2015, una vegada revisat, s'aprovà per unanimitat el Reglament de la Comissió de Seguiment del Pacte Balear per la Infància. L'objectiu d'aquesta Comissió és esdevenir un òrgan de participació mitjançant el qual es vol promoure més operativitat de funcionament en el compliment dels compromisos adquirits i signats el 19 de novembre de 2013.

A partir d'aquest moment es forma un grup de treball per establir una línia de seguiment dels indicadors relacionats amb la infància a les Illes Balears, crear mecanismes de coordinació i posar en marxa un full de ruta d'aquests indicadors relacionats amb la infància.

Actualment, la Comissió de Seguiment del Pacte Balear per la Infància està formada per un representant de cadascun dels grups signants del Pacte, UNICEF Comitè Balears i l'OBIA.

El 19 de novembre de 2019, la Comissió va signar una addenda al Pacte Balear per la Infància. Aquesta addenda respon a la necessitat d'incorporar al Pacte la vinculació amb l'Agenda 2030 i els 17 objectius de desenvolupament sostenible, a més d'aplicar aspectes establerts en la nova Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears. El document estableix tant els eixos transversals com les àrees prioritàries en relació amb el compliment dels drets dels infants basats en la lluita contra la pobresa, la garantia de l'equitat, l'educació, la salut, la promoció de la participació infantil i adolescent, la lluita per l'eliminació de la violència contra la infància i l'efectivitat de la protecció.

Al llarg de 2022 es varen realitzar 3 reunions, els dies 5 d'abril, 9 de juny i 6 d'octubre.

El 2018, l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor, juntament amb la UNICEF, va impulsar la signatura dels grups representats en els consells insulars de les Illes Balears del Pacte Balear per la Infància. L'adhesió dels consells insulars al Pacte Balear per la Infància es formalitzà amb la signatura d'un document específic segons les competències dels consells en la matèria.

Els consells insulars tenen un ampli ventall de competències en matèria d'infància i adolescència, tant pel que fa a tutela, guarda i adopció de menors, o menors infractors inimputables (menors de 14 anys), com en prevenció, esports, cultura, atenció a la drogodependència i, en general, suport tècnic als municipis petits. El compromís dels consells, mitjançant l'aprovació en els plens de les corporacions de l'adhesió al Pacte Balear per la Infància, constitueix un impuls important en la millora de l'atenció a la infància i l'adolescència a les Illes Balears.

Les reunions que es varen mantenir al llarg de l'any varen ser:

Consell de Mallorca: 5 de maig

Consell de Menorca: 28 d'abril

Consell d'Eivissa: 31 de gener i 19 de maig

Els Consells de Mallorca i Eivissa han treballat en una diagnosi per elaborar un Pla d'Infància.

Tots els Consells estan treballant en la creació dels Consells de Participació d'àmbit insular per la futura participació en el Consell Autonòmic.

CAPÍTOL IV

Conclusions

Valoració de la situació dels drets dels infants i els adolescents a les Illes Balears

1. Dret a ser escoltat i a expressar la seva opinió (art. 12 i 13) i dret a una informació adequada (art. 17)

Article 12 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres han d'assegurar a l'infant amb capacitat de formar un judici propi el dret a manifestar la seva opinió en tots els assumptes que l'afectin. Les opinions de l'infant han de ser tingudes en compte segons la seva edat i maduresa.

2. Amb aquesta finalitat, l'infant ha de tenir especialment l'oportunitat de ser escoltat en qualsevol procediment judicial o administratiu que l'afecti, bé directament, bé per mitjà d'un representant o d'una institució adequada, d'acord amb les normes de procediment de la legislació.

Article 13 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. L'infant té el dret a la llibertat d'expressió; aquest dret inclou el dret a cercar, rebre i difondre informació i idees de tota mena, sense consideració de fronteres, sigui oralment, per escrit, o impreses en forma d'art o per qualsevol altre mitjà triat per l'infant.

[...]

Article 17 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

Els estats membres reconeixen la importància de la funció dels mitjans de comunicació i han de vetllar perquè l'infant tingui accés a informacions i materials informatius procedents de diverses fonts nacionals i internacionals, especialment les que tenen per finalitat promoure el seu benestar social, espiritual i moral, i la seva salut física i mental. [...]

La ratificació de la Convenció sobre els drets de l'infant va incorporar a l'ordenament jurídic el reconeixement dels infants i els adolescents com a subjectes de dret, els quals han de poder ser escoltats i expressar la seva opinió, i fer efectiva així la seva **participació** en la vida, com a elements de desenvolupament personal i social, tot i que d'una manera adaptada als infants, segura, protectora, responsable i sensible a possibles riscos, per la qual cosa també cal una formació adient de les persones adultes que els acompanyen en aquest procés.

Enguany també hem col·laborat amb entitats sense ànim de lucre i s'ha impulsat un procés participatiu per poder saber què pensen els infants i els joves de diversos aspectes de la llei, per facilitar aquesta informació a les administracions que han treballat o treballaran plans generals.

La finalitat ha estat dinamitzar espais de participació infantil i adolescent en l'àmbit de l'educació formal i no formal per conèixer la percepció d'infants i adolescents de la seva situació i necessitats i recollir-ho metodològicament i de manera proporcional a cada illa amb mirada de nins, nines i adolescents, així com en un llenguatge que pugui ser entès per aquest col·lectiu, com a resposta al dret de participació, d'acord amb la Convenció i la Llei autonòmica de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència. A més, s'ha començat a enviar publicitat a escoles, entitats i administracions perquè infants, joves i adults en tinguin coneixement.

Cal destacar el reconeixement i els passos endavant que fan any rere any les diverses administracions públiques amb la creació de nous consells de **participació** de nins, nines i adolescents, d'àmbit municipal o insular, perquè el dret a la participació sigui efectiu i d'una manera pertinent i adaptada a la infància i l'adolescència. Per això, també consideram de manera força positiva que s'hagi elegit una menor d'edat com a representant de les Illes Balears al Consell Estatal de Participació de la Infància i l'Adolescència (CEPIA) i encoratjam l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a constituir el corresponent consell d'àmbit autonòmic, perquè infants i adolescents puguin ser escoltats de manera significativa en totes les qüestions que els afecten.

Cal significar que, coincidint amb el 25è aniversari de la creació de l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència, l'OBIA va comptar amb la participació i la col·laboració d'un grup de menors d'edat de l'IES Can Balo que compleixen alguna mesura judicial, com a integrants del jurat del concurs de dibuix infantil «Coneix els teus drets», adreçat als centres escolars, consells d'infants i altres grups de participació infantil, per promoure la difusió i el coneixement dels drets de la infància recollits en la Convenció sobre els drets de l'infant entre tota la societat, però molt especialment entre les persones menors d'edat.

En relació amb la **informació** elaborada pels **mitjans de comunicació**, feim una crida a la responsabilitat davant les notícies que afecten les persones menors d'edat, ja sigui directament o indirectament, tractades en context, tot i que cal significar que alguns mitjans, especialment en les edicions digitals, han suprimit els fòrums de participació dels lectors per les opinions, en força casos, estigmatitzadores, discriminatòries i gratuïtes cap als menors d'edat, ja que els seus drets fonamentals a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge es poden veure vulnerats en una bona part de les seves vides per falsos estereotips.

D'una banda, des de l'OBIA volem posar en consideració la participació de representants de diversos mitjans de comunicació en les jornades que férem enguany, «Els menors d'edat a la premsa», i que podeu veure en l'apartat corresponent d'aquest informe, la qual cosa va posar sobre la taula les diferents tasques i responsabilitats que tenen els periodistes i les periodistes a l'hora de tractar les notícies relacionades amb la infància i l'adolescència, cosa que, per tot plegat, resulta molt positiva, atès que el dret legítim a la informació també pot ser respectuós amb els drets del menor d'edat.

D'altra banda, i a mode d'exemple, també volem destacar la col·laboració que han ofert l'OBIA i altres institucions a l'Institut Mallorquí d'Afers Socials del Consell Insular de Mallorca en un treball d'anàlisi quantitativa i qualitativa sobre notícies publicades digitalment, del qual exposam les consideracions, els suggeriments i les recomanacions de l'Oficina:

- El context de l'anàlisi de la informació periodística coincideix cronològicament amb un període de tres mesos de notícies publicades digitalment en un panorama destacat informativament per l'ESIA (explotació sexual infantil i adolescent) en persones menors d'edat tutelades per l'IMAS del Consell de Mallorca i la intervenció de la Comissió UE constituïda a l'efecte, la qual cosa incideix en un bon nombre de notícies, sense que es tractin altres àmbits relacionats amb les persones menors d'edat.
- Per això, resulta notori l'ús dels mitjans de comunicació sobre denúncies de l'activitat política o ideològiques contra el Govern o el Consell en relació amb el sistema de protecció de menors d'edat (de manera similar es podria dir de les persones menors d'edat infractores, matèria competencial del Govern).
- Seria convenient que les notes de premsa de les institucions fossin bilingües i fefaents, per tal de facilitar als periodistes no catalanoparlants tenir més cura a l'hora de publicar-les (a mode d'exemple, en una notícia d'àmbit nacional, es publica entre cometes un comentari d'una alt càrrec insular —que no és catalanoparlant— i es diu «...Son niños y adolescentes...», mentre que a la notícia corresponent d'àmbit local es diu: «...Son niños, muñecas y adolescentes...», possiblement per referir-se a «niñas» i no a «muñecas»).
- S'ha de fomentar la nova nomenclatura per referir-se als nins, nines i adolescents i procurar, així, no estigmatitzar-los. A mode d'exemple, seguint organismes internacionals, com ara UNICEF, és millor i més acurat emprar NNAMNA (nins, nines i adolescents migrants no acompanyats) que MENA (menors estrangers no acompanyats): l'ús de la nacionalitat també és present a les notícies, sobretot quan té un vessant negatiu.
- El terme correcte amb relació a les persones menors d'edat que han estat víctimes d'abús o explotació sexual és el d'ESIA (explotació sexual infantil i adolescent), atès que una persona menor d'edat no es dedica a la prostitució, sinó que sempre, per la seva edat i vulnerabilitat, n'és una víctima, se li vulneren la llibertat i la indemnitat sexuals. Si bé, jurídicament, en el Codi penal existeix la tipificació dels delictes relatius a la «prostitució i a l'explotació sexual i corrupció de menors», en la publicació de notícies d'aquest tipus és millor tenir en compte la victimització de la persona menor d'edat i referir-s'hi com a víctima d'explotació sexual.
- Resulta evident l'escàs espai en la participació i les opinions de les persones menors d'edat i el seu entorn familiar o més proper en les notícies publicades en els mitjans de comunicació (fins i tot el Consell Infantil i Adolescent de l'IMAS així ho va expressar).
- S'usa més el gènere informatiu de notícies (més descriptives que informatives) que el gènere informatiu de reportatges (aquest darrer genera millors explicacions i contextualització sobre la infància i l'adolescència en tots els àmbits: integració social i protecció jurídica; educació i cultura; salut i consum; gestió de l'administració pública i les entitats privades d'atenció; les tecnologies de la relació, la informació i la comunicació, etc.). Així mateix, es fa poc ús de fonts institucionals o expertes en la matèria del sistema de protecció del menor d'edat, la qual cosa milloraria el contingut

de les publicacions, atès que sembla un camp de coneixement poc explorat periodísticament (també podem parlar d'altres àmbits, com el de la justícia juvenil), i facilitaria un tractament integral i holístic i més professional sobre els drets de la persona menor d'edat.

- Es publiquen poques dades oficials sobre infància i adolescència en risc que acompanyin el text de la notícia.
- Les imatges, en general, són neutres o respectuoses amb la intimitat i la identificació de la persona menor d'edat, o bé les notícies es publiquen sense il·lustracions.
- Es fa ús d'un llenguatge comú, neutre i poc específic, pel que fa a la perspectiva de gènere. Així mateix, quan es parla d'infància i adolescència sembla que les notícies són més positives que quan s'utilitza tan sols el terme *menor*, per la qual cosa se suggereix emprar el terme *nins, nines i adolescents* (NNA) o bé *menors d'edat* per referir-se als menors.
- Cal conèixer i aplicar, almenys de manera bàsica i acurada, la legislació internacional, nacional i autonòmica, i fins i tot reglamentaria, sobre protecció i drets de la infància i l'adolescència, així com l'observança dels codis ètics o deontològics de la professió periodística en els mitjans de comunicació.
- En pocs casos, si no mai, es publiquen els telèfons d'ajuda a la infància i l'adolescència, com és el 116 111, número harmonitzat europeu per a tota la comunitat autònoma de les Illes Balears, o d'informació de recursos específics d'atenció a la infància i l'adolescència.

Així mateix, des de l'OBIA s'han defensat els drets a la imatge, l'honor i la intimitat de persones menors d'edat la història de les quals han estat protagonistes a l'ens públic de la televisió autonòmica, o bé l'ús de la imatge en campanyes municipals d'alguns ajuntaments de Mallorca mitjançant cartelleria. En conseqüència, en ambdós casos, s'ha acceptat el suggeriment de retirar l'emissió o les publicacions i webs en interès dels menors.

2. Dret a un nivell de vida adequat (art. 27)

Article 27 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres reconeixen el dret de tots els infants a un nivell de vida adequat al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social.

2. Els pares o altres persones responsables de l'infant tenen l'obligació primordial d'assegurar, dins de les seves possibilitats econòmiques, les condicions de vida necessàries per al desenvolupament de l'infant.

3. Els estats membres, d'acord amb les condicions nacionals i segons els seus mitjans, han de prendre les mesures apropiades per ajudar els pares i les altres persones responsables de l'infant a fer efectiu aquest dret i, en cas de necessitat, han de donar ajut material i programes de suport, principalment pel que fa a la nutrició, el vestit i l'habitatge.

[...]

Son Gual és una barriada de Palma on reclamen, des de fa anys, poder disposar, entre altres serveis, d'un transport públic que permeti tenir mobilitat, sobretot, als nins, nines i adolescents. Actualment, sols tenen un servei de transport a demanda insuficient i mal gestionat, del qual no hem aconseguit saber amb certesa la utilització exacta. L'Ajuntament de Palma, per mitjà de l'Àrea de Transport, no ha donat una resposta coherent a la no implantació del transport públic en aquesta barriada ni als requeriments fets per l'OBIA.

Pel que fa a la barriada del Camp Redó de Palma, i més concretament als habitatges socials denominats «Corea», seguim amb un tema enquistat. Calen més recursos humans per treballar amb els col·lectius d'infants, joves i adolescents d'aquests habitatges. No existeixen prou recursos per a infants i joves ni a la barriada ni, concretament, als habitatges socials que els permetin integrar-se d'una manera normalitzada. Es detecta un cert cansament entre els professionals i els cossos i forces de seguretat i policia local.

D'altra banda, en l'abast d'aquest apartat, cal destacar la tasca que fa el servei de detecció i atenció primerenca, adreçat a nounats i infants de fins a 6 anys amb dificultats de desenvolupament i les seves famílies, però també resulta necessària la promoció de l'autonomia personal dels infants per a un adequat nivell de vida, àmpliament reivindicada des de fa anys per pares i mare amb fills menors d'edat en situació de dependència i discapacitat, per tal de facilitar la inclusió social i promoure la participació social i comunitària dels infants en activitats diverses, estimulant així les seves relacions socials. Per això, cal ampliar l'atenció a una franja d'edat més àmplia, de la qual cosa l'OBIA s'ha fet ressò i reconeix la tasca que du a terme la Conselleria d'Afers Socials i Esports perquè es pugui oferir als infants de 6 a 11 anys amb un grau de dependència reconegut una atenció específica per millorar la seva autonomia mitjançant accions preventives i intervencions terapèutiques de caràcter interdisciplinari, amb la finalitat de fer efectiu aquest dret dels menors d'edat per millorar les seves condicions de vida, tant de les persones ateses com de les seves famílies.

3. Dret a l'educació (art. 28) i dret a rebre una educació de qualitat i en valors (art. 29)

Article 28 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres reconeixen el dret de l'infant a l'educació [...]

Article 29 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres convenen que l'educació de l'infant ha d'anar adreçada a:

a) Desenvolupar tant com es pugui la personalitat, el talent i la capacitat mental i física de l'infant.

b) Infondre en l'infant el respecte envers els seus pares, la seva pròpia identitat cultural, llengua i valors, i envers els valors nacionals del país on viu, del país d'on podria procedir i envers les civilitzacions diferents de la seva.

c) Preparar l'infant a una vida responsable en una societat lliure, amb esperit de comprensió, pau, tolerància, igualtat entre els sexes i amistat entre tots els pobles, grups ètnics, nacionals i religiosos i persones d'origen indígena.

d) Infondre en l'infant el respecte a l'entorn natural.

[...]

Algunes denúncies i queixes de l'àmbit educatiu que ens han arribat estan relacionades amb les diferències de dotació de personal d'un centre educatiu a un altre en el suport a menors amb necessitats educatives especials, sense que aquestes diferències obeeixin a raons de ràtios. En aquest sentit, des de l'OBIA hem pogut constatar que les diferències de dotació de personal es produeixen esporàdicament, a causa que s'ha de seguir un procediment per cobrir les vacants de professionals, i la crida de personal, malgrat la celeritat que procura l'Administració, es pot alentir per qüestions alienes.

La separació de germans bessons en diferents aules també ha constituït durant l'any 2022 una font de queixa a l'OBIA. La nostra recomanació és que, en el cas de germans bessons, en lloc de separar-los atenent criteris únicament psicopedagògics de caire conductual, es consensui la decisió amb els pares o tutors i que, sobretot en edats primerenques, davant el dubte, es tengui molt en compte el model del vincle sobre la base de les investigacions actuals, que assenyalen la necessitat de mantenir el vincle en l'àmbit escolar, sempre que sigui possible, entre les parelles de bessons. Ja vam assenyalar aquesta qüestió a la memòria de 2019, amb base a una sentència del Jutjat Contenciós Administratiu núm. 1 de Badajoz, d'11 de gener de 2017.

Cal continuar treballant per reduir l'absentisme i l'abandonament escolar prematur.

És important continuar treballant per formar els nins, nines i adolescents en el bon ús dels dispositius electrònics i Internet, mitjançant els tallers iniciats des de l'IBJOVE, a través de la Comissió d'Internet Segura de les Illes Balears, adreçats a l'alumnat menor d'edat i també a les seves famílies.

S'ha treballat amb la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes Balears pel que fa al transport escolar per a la barriada de Son Gual, però sols es podrà atendre un nombre baix d'infants i joves.

Des de l'OBIA recomanem a la Inspecció Educativa de les Illes Balears que, en concloure cada curs escolar, s'avaluïn els **protocols i els procediments administratius del sistema educatiu** que afecten els drets de les persones menors d'edat i, si escau, es modifiquin mitjançant la constitució de comissions de treball tècnic interdisciplinari per donar seguretat jurídica i garantir els centres educatius com a espais segurs de convivència i lliures de violència. Així, s'haurien d'avaluar el procediment per aplicar mesures educatives de correcció i els protocols d'absentisme, d'assetjament escolar, d'acompanyament a l'alumnat trans, de violències masclistes, de prevenció de risc autolític o conducta suïcida, i de detecció, intervenció, comunicació o notificació de risc social.

4. Dret a ser protegit (art. 20)

Article 20 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Un infant privat temporalment o permanentment del seu entorn familiar, o quan per al seu interès primordial no es pugui permetre que hi romanguí, té dret a la protecció i l'ajuda especials de l'Estat.

[...]

En el Registre Unificat de Maltractament Infantil (RUMI) no s'ha modificat la gradació dels casos (lleu, moderat o greu), que condueix a possibles errors per part de les persones que els comuniquen, ja que poden no ser professionals i es veuen obligades a expressar una opinió que no és objectiva.

Continuam constatant la manca d'accés directe, puntual i concret, de manera telemàtica, per part de l'OBIA, al **RUMI**, que gestiona la Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies, cosa que, si s'arreglès, resultaria més àgil i milloraria la rapidesa de les respostes, que actualment s'han de requerir per escrit a la direcció general esmentada. Així mateix, tampoc no acaba de quedar clar el sistema de triatge dels casos.

Alguns professionals d'Educació ens han fet arribat el seu malestar per no tenir resposta sobre les notificacions que fan al RUMI. Es lamenten que els professionals dels centres educatius continuen treballant amb els infants, però els agradaria obtenir algun tipus de retorn i, així, poder tenir un intercanvi d'opinions amb els professionals de serveis socials que tramiten les peticions, o, si més no, poder saber en quina situació es troba cada cas que es notifica i quines mesures s'han pres.

L'OBIA ha duit a terme una col·laboració interinstitucional sobre la validació d'una eina per a la detecció i la prevenció del risc d'explotació sexual en la infància i l'adolescència (**ESIA**), engegada des de la Universitat de les Illes Balears, que serà una ajuda i un complement eficaç per a les entitats públiques competents en matèria de protecció de persones menors d'edat mitjançant les notificacions que facin a través del RUMI els diversos àmbits professionals que atenen les persones menors d'edat.

Si bé el tractament informatiu que es fa de la joventut tutelada es pot tractar en l'apartat dels mitjans de comunicació, cal significar aquí que l'OBIA reconeix el paper que ha duit a terme la Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència Balear (**FEIAB**), juntament amb els partits polítics amb representació al Consell de Mallorca, per acordar un compromís per a un pacte per a la infància en protecció que, entre altres finalitats, eviti que el sistema de protecció sigui instrumentalitzat en la disputa política, atès que es poden debatre les millores necessàries, però no qüestionar ni desacreditar tot el sistema, perquè això produeix la indefensió dels menors protegits i la desconfiança de les famílies, a més de crispació social.

Així mateix, atès que l'illa de Formentera no disposa de cap centre d'acolliment residencial per a persones menors d'edat, volem destacar que el Consell de Formentera hagi tret a licitació la construcció d'una llar destinada a menors de 12 anys en situació de desprotecció,

que estarà ubicada al Centre de Dia, a l'àrea sociosanitària, la qual cosa afavoreix una millor atenció psicosocial, a més de crear recursos d'atenció per a famílies vulnerables.

5. Dret a la família (art. 5, 9, 10 i 18)

Article 5 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

Els estats membres han de respectar les responsabilitats, els drets i els deures dels pares i, si fos el cas, els dels membres de la família extensa o de la comunitat d'acord amb els usos locals, dels tutors legals o altres persones que en tinguin la responsabilitat, i, d'acord amb el desenvolupament de les capacitats de l'infant, donar-li la direcció i la guia adequades perquè pugui exercir els drets reconeguts en aquesta Convenció.

Article 9 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres vetllaran perquè l'infant no sigui separat dels seus pares contra llur voluntat, tret de quan les autoritats competents, d'acord amb la legislació i els procediments aplicables, decideixin que aquesta separació és necessària per a l'interès primordial de l'infant. Aquesta decisió pot ser necessària en casos especials, com quan els pares maltracten o abandonen l'infant o quan els pares viuen separats i s'ha de prendre una decisió sobre el lloc de residència de l'infant.

2. En qualsevol procediment relatiu al paràgraf 1, totes les parts interessades han de tenir l'oportunitat de participar-hi i de donar a conèixer la seva opinió.

3. Els estats membres han de respectar el dret de l'infant separat d'un dels seus pares o d'ambdós de tenir relacions personals i contacte directe amb tots dos regularment, tret de si això va contra el seu interès primordial.

[...]

Article 10 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

[...]

2. Un infant els pares del qual visquin en estats diferents té el dret de tenir relacions personals i contactes directes amb tots dos progenitors amb regularitat, tret de circumstàncies excepcionals. Amb aquesta finalitat, i d'acord amb els deures dels estats membres establerts a l'article 9, paràgraf 2, els estats membres han de respectar el dret de l'infant i dels seus pares a sortir de qualsevol país, fins i tot del propi, i d'entrar al seu propi país. El dret a sortir de qualsevol país solament estarà subjecte a les restriccions legals i que siguin necessàries per a protegir la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats d'altres persones, i en consonància amb els altres drets reconeguts en aquesta Convenció.

Article 18 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres han de dedicar els seus millors esforços a assegurar el reconeixement del principi que el pare i la mare tenen responsabilitats comunes en l'educació i el desenvolupament de l'infant. Els pares o, si falten, els tutors legals, tenen la responsabilitat primordial de l'educació i el desenvolupament de l'infant. L'ur preocupació fonamental ha de ser l'interès primordial de l'infant.

2. Amb la finalitat de promoure i garantir els drets enunciats en aquesta Convenció, els estats membres han de donar l'ajut oportú als pares i tutors perquè puguin acomplir les seves responsabilitats d'educar l'infant i han d'assegurar la creació d'institucions, equipaments i serveis per a l'atenció dels infants.

[...]

Durant l'any 2022 hem rebut queixes de famílies usuàries del servei de protecció de l'IMAS que ens han manifestat dificultats per comunicar-se amb els tècnics referents per rebre informació sobre diverses qüestions relacionades amb el seu expedient. En aquests casos, l'actuació de l'OBIA ha estat ajudar la família a fer la sol·licitud d'informació amb el tècnic referent per la via formal, per escrit, a més de notificar a l'IMAS cada una de les queixes rebudes.

També s'han rebut consultes de famílies amb fills a càrrec amb necessitat d'informació sobre ajudes específiques per alleugerir la seva situació de vulnerabilitat econòmica, en el sentit que delimita la Llei 8/2018, de 31 de juliol, de suport a les famílies.

Hem participat en el grup de famílies biològiques impulsat per l'IMAS, però veim amb preocupació que hi ha dificultats per aconseguir una participació real de les famílies o de les associacions que les puguin representar. Tal vegada manca una reflexió sobre aquest tema, ja que es considera una bona eina per treballar amb les famílies.

L'OBIA ha rebut queixes, d'una banda, relacionades amb el **dret d'empadronar** les persones menors d'edat i la corresponent tramitació en la inscripció i la documentació acreditativa i, d'altra banda, sobre l'accés a les dades del padró municipal per part de progenitors que no tenen la guarda i custòdia o bé tenen privada la pàtria potestat sobre els seus fills menor d'edat.

Cal fer una crida als ajuntaments de les Illes Balears perquè en la tramitació de l'empadronament de persones menors d'edat se segueixi la normativa i s'hi observi l'interès superior del menor, de manera que pugui rebre els serveis que li corresponen, atès que s'ha de recordar que el padró municipal és un registre administratiu que permet comptabilitzar les persones que viuen habitualment en el municipi i obeeix a dues obligacions: el deure de la ciutadania d'inscriure's en el padró i el deure de l'Administració d'inscriure-hi totes les persones que efectivament resideixen en el municipi, deures que són necessaris perquè, una vegada es compleixen, deriven en tot un seguit de drets relacionats amb l'escolarització i l'educació, la targeta sanitària i la sanitat, així com els recursos socials.

Així mateix, cal recordar, tal com dicten les instruccions tècniques dels ajuntaments sobre la gestió del padró municipal, que la representació dels fills menors d'edat no emancipats de pares separats o divorciats es regeix per les normes generals del dret civil i que l'accés i la cessió de dades, a més de preveure la normativa sobre protecció de dades personals, ha de

tenir en compte que el progenitor no custodi que acrediti amb una resolució judicial que exerceix, si escau, la pàtria potestat compartida dels fills menors d'edat podrà accedir a la informació corresponent que consti en el padró, amb l'audiència prèvia al progenitor que tingui la guarda i custòdia, perquè hi pugui fer les al·legacions que consideri oportunes, amb la finalitat de preservar el secret de residència en situacions sensibles. Així, l'accés a la informació no és procedent quan, de la mateixa resolució, es deriva que s'ha de preservar el secret esmentat perquè el progenitor no custodi no té el dret de visita dels fills menors d'edat o bé perquè s'ha d'efectuar sota la supervisió de terceres persones i en llocs determinats (com poden ser els punts de trobada familiar).

6. Dret a la salut (art. 24)

Article 24 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres reconeixen el dret de l'infant a gaudir del nivell de salut més alt possible i d'equipaments de tractament de les malalties i de restabliment de la salut. Els estats integrants s'han d'esforçar a assegurar que cap infant no sigui privat del seu dret a accedir a aquests serveis.

[...]

Cal fer esment de totes les formacions dutes a terme en relació amb la **salut mental** a totes les illes i de la conclusió de continuar treballant el benestar entre infants i adolescents, com també amb les conductes d'autolesions.

Des de l'OBIA recomanem, així mateix, la modificació de la Llei del joc i les apostes de les Illes Balears, per protegir els col·lectius més vulnerables de les **addiccions**, com és el cas de les persones menors d'edat, i així aconseguir uns entorns més segurs, mitjançant la limitació de la publicitat i la promoció del **joc**, la regulació de les concessions administratives i del joc en línia i distàncies més grans entre aquest tipus d'establiments i els espais dedicats a l'educació i al lleure, com són els centres educatius, els parcs i àrees de joc infantil i adolescent o els recintes esportius.

Cal incrementar els recursos en prevenció, sensibilització, recerca i atenció directa sobre salut mental en l'àrea de la infància i l'adolescència, per la qual cosa l'OBIA col·labora en la constitució d'un comitè tècnic interinstitucional a l'efecte i reconeix que s'ha iniciat el nou **Pla Estratègic de Salut Mental** de les Illes Balears, integral i dirigit a l'atenció de les persones, especialment per incorporar la perspectiva d'infància en l'atenció sanitària, l'atenció social i l'atenció educativa, si bé també d'una manera transversal, a partir de les aportacions de les diverses administracions i del tercer sector que treballen en l'atenció, el tractament o la prevenció de les malalties relacionades amb la salut mental i el benestar emocional.

L'OBIA ha pogut observar que la violència exercida cap a un infant o adolescent —física o psicològica— i la salut mental relativa a les idees autolítiques o conductes suïcides han estat els principals motius de petició d'ajuda de les persones menors d'edat de les Illes Balears a través de la línia telefònica harmonitzada europea d'atenció a la infància i l'adolescència, **116 111** (vegeu el web de la Fundació ANAR en els annexos).

L'OBIA, juntament amb UNICEF Comitè Balears, va impulsar, en el si del Pacte Balear per la Infància, una jornada parlamentària, «Adolescència i tecnologies. Una mirada des del benestar emocional i la promoció de la salut mental», la qual sorgí en el marc de l'elaboració i la presentació de l'informe d'UNICEF sobre l'impacte de la tecnologia en l'adolescència (vegeu el web d'UNICEF Espanya en els annexos). Així, sota l'estructura de dues taules rodones, «Ús de les tecnologies en l'adolescència i la seva repercussió en el benestar emocional. Situació a les Illes Balears» i «Bones pràctiques a les Illes Balears amb relació a la prevenció i el tractament de l'abús de les tecnologies en l'adolescència», s'identifiquen una sèrie de propostes i compromisos per continuar vetllant pels drets de les persones menors d'edat en relació amb aquesta temàtica, entre els quals ens feim ressò de les recomanacions següents:

- Assegurar una inversió més gran en serveis de salut mental i suport psicosocial en tots els sectors, serveis d'àmbit comunitari i accessibles per a nins, nines, adolescents i famílies.
- Assegurar que tots els nins, nines i adolescents aprenen i interactuen en entorns segurs i protectors, mitjançant un acompanyament adequat i l'accés a serveis de salut mental per als qui ho necessitin.
- Promoure un canvi en la percepció pública sobre la salut mental i els problemes de salut mental contribuint a posar fi a l'estigma.

També relacionat amb la salut, cal esmentar que, des de l'OBIA, es troba a faltar una regulació estatal sobre la prevenció i els efectes negatius del **consum d'alcohol** per part dels menors d'edat. Així, l'Oficina va aprofitar l'avinentsa d'haver-se'n assabentat per l'Agència de Salut Pública i el Pla d'Addiccions de les Illes Balears (PADIB), com també d'altres entitats com la Plataforma per a un Oci de Qualitat de les Illes Balears (POQIB) o la Federació d'Associacions de Famílies d'Alumnes (FAPA Mallorca), per poder fer arribar les aportacions següents en la consulta pública prèvia del Ministeri de Sanitat per a l'elaboració del text de l'Avantprojecte de llei de prevenció dels efectes negatius del consum d'alcohol en menors d'àmbit estatal, que en la data de tancament d'aquest informe encara no s'ha aprovat:

- Especificació, en la norma, de la prohibició (en la venda, el subministrament, la dispensació, el consum, la tinença, la publicitat...) per a les persones menors de 18 anys.
- Regulació de l'entrada i l'accés de menors d'edat a locals i establiments on es vengui o faciliti el consum d'alcohol (discoteques, sales de festa i similars).
- Regulació de les màquines expenedores i automàtiques de begudes alcohòliques.
- Prohibició de la venda, la disposició i el consum d'alcohol en espais de reforç educatiu destinats al foment de l'oci i el temps lliure saludable de menors d'edat.
- Regulació perquè els establiments comercials d'alimentació no exposin les begudes alcohòliques juntament amb begudes aptes per a menors d'edat.
- Prohibició del subministrament als menors d'edat de substàncies, productes o similars que imitin els envasos de begudes alcohòliques.
- Exigència de presentar o exhibir un document oficial acreditatiu de l'edat en el cas d'establiments que subministrin begudes alcohòliques.
- Senyalització de la prohibició de venda, subministrament, dispensació, consum, tinença i consum de begudes alcohòliques a menors de 18 anys.

- Regulació horària del subministrament de begudes alcohòliques a locals o establiments.
- Foment d'actuacions (campanyes, programes, plans...) de prevenció, sensibilització i detecció del consum d'alcohol per part de persones menors d'edat.
- Regulació de les competències de l'Estat, les comunitats autònomes i l'Administració local en la matèria i del sistema de coordinació interadministrativa.

Per això, l'OBIA vol reconèixer el paper que ha fet la Plataforma per a un Oci de Qualitat (POQIB) amb la proposta als municipis de les Illes Balears de treballar de manera coordinada accions en les festes populars per prevenir el consum d'alcohol en menors d'edat, impulsant la participació dels ajuntaments per assolir una metodologia (planificar accions per dur a terme abans de les festes; planificar, coordinar i desenvolupar un sistema de vigilància, control i recollida d'incidències durant el període que dura la festa, i actuacions preventives postfesta) com a model d'oci intel·ligent, saludable, segur, diversificat i des d'un enfocament col·laboratiu, amb normalitat i sense restriccions. Cal no oblidar que, segons l'enquesta «Edades 2021-2022», l'alcohol és una substància psicoactiva amb una prevalença elevada de consum en la societat i, quant als menors d'edat, és la substància que més prevalença té, seguida del tabac.

7. Drets de nins, nines i adolescents en l'àmbit de la justícia (art. 40)

Article 40 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres reconeixen el dret de tot infant de qui s'al·legui que ha infringit la llei penal, o a qui se n'acusi o en sigui declarat culpable, de ser tractat d'una manera que promogui el seu sentit de dignitat i vàlua, i que reforci el seu respecte pels drets humans i les llibertats fonamentals dels altres; i tenint en compte la seva edat i la importància de promoure que l'infant es reinsereixi en la societat i que assoleixi una funció constructiva.

[...]

Estratègia de la Unió Europea sobre els drets de l'infant:

Les persones menors d'edat poden ser víctimes, testimonis, sospitoses o acusades d'haver comès un delicte, o ser part en un procés judicial en processos civils, penals o administratius. En tots els casos, les persones menors d'edat han de sentir-se còmodes i segures per a participar de forma eficaç i ser escoltades.

A) Sistema de justícia juvenil

En primer lloc, l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA), en la seva tasca relacionada amb l'àmbit de la justícia juvenil, ha tractat diversos assumptes sobre persones menors d'edat que han comès algun tipus de delicte, tot i que la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, mitjançant la Conselleria d'Afers Socials i Esports, a través de la Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies, té la competència de l'execució de les mesures de justícia juvenil imposades per una sentència ferma o una interlocutòria cautelar.

La normativa preveu l'exigència de responsabilitat penal a les persones menors d'edat infractores de més de catorze anys que no hagin arribat a la majoria d'edat, fonamentada sempre en els principis orientats a la reeducació dels menors, d'acord amb les circumstàncies personals, familiars i socials.

L'OBIA ha continuat les visites als centres socioeducatius que gestiona la Fundació Institut Socioeducatiu S'Estel (**FISE**), per comprovar *in situ* com són atesos els joves que hi compleixen un mesura judicial, a més d'atendre les peticions d'entrevistes dels menors d'edat. Així, s'han pogut tractar diversos assumptes que ens han fet arribar els menors d'edat, relacionats amb la salubritat dels centres, la qualitat del menjar, les instal·lacions, la climatització, la possibilitat de fer activitat física i esport, la formació i la vulneració del dret a ser escoltat; inquietuds, aquestes, que hem pogut traslladar a la gerència de la FISE per cercar-hi solucions.

Hem de destacar, com hem fet amb els drets dels menors d'edat migrants, que el Col·legi d'Advocats de les Illes Balears, com a corporació col·laboradora del Govern de les Illes Balears i de les administracions en el funcionament, la promoció i la millora de l'Administració de justícia i altres administracions públiques per satisfer els interessos generals, ofereix **orientació gratuïta i assessorament jurídic** a determinats col·lectius que es troben en una situació de necessitat d'atenció prioritària i, ara, també als menors d'edat amb mesures de justícia juvenil (privatives de llibertat o no privatives de llibertat), amb l'objectiu de facilitar i reforçar, mitjançant el consell jurídic gratuït, les capacitats, la confiança, la visió i el protagonisme d'aquests menors d'edat en risc d'exclusió social i incrementar la seva capacitat individual per ser més autònoms i autosuficients, mitjançant un procés pel qual prenguin consciència dels seus drets i de com exercir-los de manera efectiva.

En aquest apartat sobre menors d'edat infractors, hem de recordar la importància de la **col·laboració i coordinació interadministrativa** en interès superior de la persona menor d'edat i el principi general d'actuació administrativa mitjançant actuacions de caràcter multidisciplinari, atès que, en l'àmbit de la infància i l'adolescència, pot succeir que una persona menor d'edat estigui sotmesa a una mesura de protecció jurídica i alhora tenguí imposada una mesura de justícia juvenil, la qual cosa implica que hi hagin d'intervenir i actuar diferents administracions públiques: els consells insulars com a entitats públiques de protecció i el Govern de les Illes Balears com a entitat competent per a l'execució de les mesures judicials. Per aquest motiu, cal establir unes línies de col·laboració i de cooperació interadministrativa, cosa que s'ha pogut dur a terme amb l'elaboració d'un protocol de col·laboració tècnica i administrativa, en l'àmbit territorial de l'illa de Mallorca, entre la Conselleria d'Afers Socials i Esports del Govern de les Illes Balears i l'IMAS del Consell Insular de Mallorca.

Així mateix, s'han de continuar desenvolupant programes de prevenció i atenció per a les persones de menys de catorze anys, que **no són imputables** penalment, que hagin infringit la llei i les seves famílies, per evitar l'exclusió social i possibilitar-los un desenvolupament personal i social estructurat i en valors.

B) Sistema judicial

Són freqüents les queixes o els dubtes de progenitors i, fins i tot, d'altres professionals de diverses administracions en relació amb els procediments judicials sobre la «privació automàtica» del règim de visites, comunicacions i estades dels pares i mares amb els fills menors d'edat, especialment si hi ha situacions de conflicte familiar amb violència, atesa la regulació inclosa en els articles 94.4 i 156.2 del Codi civil per la Llei 8/2021, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per al suport a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica.

Així, d'una banda, en relació amb l'article 94.4, cal recordar que el Ple del Tribunal Constitucional, en una nota informativa, decideix, per unanimitat, tractar aquest assumpte en el sentit que el precepte no priva de manera automàtica el progenitor del règim de visites o estades, sinó que s'atribueix a l'autoritat judicial la decisió sobre l'establiment o no d'un règim de visites o estades, o la suspensió d'aquest règim, fins i tot en els supòsits en què un progenitor estigui incurs en un procés penal, i que, a més s'ha de resoldre de manera motivada en observança de l'interès superior del menor.

D'altra banda, hi ha els casos en què l'atribució a un dels progenitors de la decisió que el fill menor d'edat sigui assistit i atès psicològicament, amb la informació prèvia a l'altre, en els supòsits que estableix l'article 156.2 —caracteritzats per un clar enfrontament i hostilitat entre ambdós progenitors— i, per tant, atesa la dificultat d'arribar a un acord, sigui irracional, desproporcionada, arbitrària o que contravengui l'interès superior del menor.

8. Dret al joc, al descans i a les activitats artístiques i esportives (art. 31)

Article 31 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres reconeixen el dret de l'infant al descans i a l'esplai, al joc i a les activitats d'esbarjo adequades a la seva edat, i a participar lliurement en la vida cultural i les arts.

2. Els estats membres han de respectar i promoure el dret de l'infant a participar plenament en la vida cultural i artística i han d'afavorir oportunitats de participació en activitats culturals, artístiques, recreatives i d'esplai.

Respecte de les activitats esportives i de lleure, cal que es puguin practicar en condicions i entorns segurs i saludables, per prevenir maltractaments i abusos cap als menors d'edat. Per aquest motiu, el personal adult que desenvolupa activitats que suposen contacte habitual amb persones menors d'edat en aquests àmbits ha de disposar d'un certificat negatiu del Registre central de delinqüents sexuals i de tràfic d'essers humans que acrediti no haver comès delictes contra la llibertat o la indemnitat sexuals o de tràfic d'essers humans; s'han d'elaborar **protocols** específics per a la detecció, l'avaluació, el tractament i el seguiment del maltractament infantil en aquests àmbits, tal com ha fet la Conselleria d'Afers Socials i Esports, i, a més, recomanem que des del Protocol marc interdisciplinari d'actuacions en casos de maltractament infantil a les Illes Balears, es desenvolupin **guies específiques** amb indicadors adaptats a l'àmbit de les activitats esportives i de temps lliure educatiu infantil i juvenil per a la detecció i la notificació del maltractament infantil al RUMI, així com el necessari desplegament normatiu de la figura del delegat o delegada de protecció que estableix la Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència.

L'OBIA veu amb preocupació la manca de places en les activitats de lleure per a persones menors d'edat amb diversitat funcional. A més, observam que la normativa existent no facilita la incorporació de monitors de suport i que la regulació actual impedeix un desenvolupament normal de les accions educatives per la manca de professionals que vulguin treballar en les activitats de lleure.

Cal fer un seguiment amb cura del dret de les persones menors d'edat migrants en situació irregular de poder practicar l'**esport federat**, per la qual cosa es recomana que la legislació esportiva en tramitació, sigui d'àmbit estatal o autonòmic de les Illes Balears, prevegi i reguli la pràctica esportiva no tan sols de les persones menors d'edat estrangeres amb residència legal sinó també dels menors d'edat amb mesura de protecció o sense l'autorització de residència, perquè està en tramitació, per evitar discriminacions i procurar la seva integració social, en observança de l'aplicació de l'interès superior del menor.

9. Drets de les persones migrants menors d'edat no acompanyades (art. 22)

Article 22 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres han de prendre les mesures apropiades perquè un infant que demana estatut de refugiat o que sigui considerat refugiat d'acord amb la llei i els procediments nacionals o internacionals, tant si està sol com si està acompanyat dels seus pares o de qualsevol altra persona, rebi la protecció i l'assistència humanitària adequades perquè pugui gaudir dels drets que li reconeixen aquesta Convenció i altres instruments internacionals relatius als drets humans o de caràcter humanitari dels qual siguin part els estats esmentats.

2. Amb aquesta finalitat, els estats membres han de col·laborar, en la mesura que ho considerin necessari, en tots els esforços que facin l'Organització de les Nacions Unides i altres organitzacions intergovernamentals o no governamentals competents per protegir i ajudar els infants que es troben en aquesta situació i per localitzar els pares o altres membres de la família de tot infant refugiat per obtenir la informació necessària perquè es reuneixi amb la seva família. En els casos en què no es pugui localitzar cap dels pares o membres de la família, se li ha d'atorgar, segons els principis enunciats en aquesta Convenció, la mateixa protecció que a qualsevol altre infant privat definitivament o temporalment del seu entorn familiar, independentment de quina en sigui la causa.

L'OBIA ha rebut queixes relacionades, d'una banda, amb la situació jurídica i social de nins, nines i adolescents migrants no acompanyats (**NNAMNA**) i, de l'altra, amb menors migrants «sense papers» que viuen a les Illes Balears amb pares i mares migrants de nacionalitat extracomunitària, en situació administrativa irregular, dels qual depenen.

Són comunes a aquest col·lectiu les queixes exposades per professionals de diversos àmbits (protecció, justícia juvenil, social) sobre les dificultats per sol·licitar cites de compareixença o atenció telemàtica amb l'àrea d'estrangeria, competència de la Delegació del Govern a les Illes Balears, per a la tramitació de les situacions administratives de les persones menors d'edat migrants.

Pel que fa als NNAMNA, volem significar que l'OBIA ha seguit el procés iniciat per l'IMAS, com a entitat pública del Consell de Mallorca, de trasllat dels menors d'edat de l'antic centre d'**acolliment** residencial Norai, situat a la barriada de Son Roca de Palma, al nou centre de protecció situat al municipi de Santanyí, la gestió del qual es va atorgar a la Fundació SAMU, recurs d'atenció integral de 24 hores, per atendre les necessitats bàsiques d'aquests menors i ajudar-los en la seva transició a la vida adulta. Cal reconèixer aquí la tasca de l'IMAS en el posterior avanç de l'acolliment residencial d'aquests menors d'edat per traslladar-los a diversos centres de protecció habilitats, així com en la posada en marxa del Programa Famílies Acote, adreçat a famílies que vulguin acollir els menors d'edat migrants no acompanyats (adolescents de 12 a 17 anys) en situació de desprotecció.

En aquest punt, volem destacar que la Conselleria d'Afers Socials i Esports i el Col·legi d'Advocats de les Illes Balears han acordat iniciar el servei d'orientació jurídica gratuïta per a joves que han estat menors d'edat migrants no acompanyats i que, en complir divuit anys, entren a la Xarxa Pública d'Emancipació Juvenil, amb la finalitat específica d'orientar i assessorar aquest col·lectiu, ja sigui en els procediments administratius oberts o per iniciar, o en els supòsits no coberts per les prestacions que garanteix la llei d'assistència jurídica gratuïta.

Així mateix no podem oblidar la situació que travessen els nins, nines i adolescents i les seves famílies refugiades procedents d'**Ucraïna** pel conflicte bèl·lic que viuen, i la tasca conjunta que han fet per les administracions públiques, associacions i la Creu Roja per acollir-los i atendre les seves necessitats a les Illes Balears.

Amb relació als menors d'edat amb progenitors migrants de nacionalitat extracomunitària que es trobin en situació administrativa irregular, cal recordar que tenen dret a accedir a l'educació i la sanitat pública i constitueixen una població més vulnerable, atès que, entre altres àmbits (prestacions socials, d'habitatge, d'esport federat, laborals, etc.), es podrien veure limitats i vulnerats els seus drets recollits en la Convenció sobre els drets de l'infant, de 20 de novembre de 1989, ratificada per l'Estat espanyol.

No obstant això, en l'àmbit educatiu, l'accés efectiu al dret a l'educació es podria veure restringit per l'absència d'un permís de residència i d'un NIE per concórrer a exàmens oficials, matriculacions en diverses etapes educatives, certificacions, activitats extracurriculars, viatges d'estudis o ajudes públiques i beques; o bé, en l'àmbit de la salut, aquests menors i les seves famílies en situació irregular es podrien trobar amb dificultats pràctiques, com l'accés a la targeta sanitària o el seguiment continuat dels pacients menors d'edat.

Per això, l'OBIA ha demanat a la Delegació del Govern de l'Estat a les Illes Balears que, d'acord amb l'àmbit de les competències que té atribuïdes en matèria d'estrangeria, emprengui les actuacions per atendre i regularitzar la situació administrativa d'aquests menors d'edat, a través dels seus progenitors en situació irregular, i doni a conèixer els recursos i serveis existents als quals aquestes famílies poden acudir.

10. Dret ser protegit contra la violència (art. 19)

Article 19 de la Convenció sobre els drets de l'infant:

1. Els estats membres han de prendre totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per a protegir l'infant contra totes les formes de violència física o mental, lesions, abusos, abandonament o tracte negligent, maltractament o explotació, inclosos els abusos sexuals, físics o mentals, mentre està sota la tutela dels seus pares, tutors legals o de qualsevol altra persona que en tingui la tutela.

[...]

Malauradament, la celeritat en què els recursos especialitzats poden valorar i tractar els casos d'abús sexual infantil (ASI) no és immediata. En aquest sentit, les llistes d'espera de la Unitat Trepèutica d'Abús Sexual Infantil (**UTASI**) han estat motiu de queixa per part de professionals de diverses entitats, que han alertat de menors que no han estat avaluats o que, havent estat avaluats, romanen durant mesos en llista d'espera per ser tractats.

Segons les dades aportades per la Direcció General d'Infància, Joventut i Famílies de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, 37 expedients de l'any 2022, sense comptar els casos d'altres anys, romanen en llista d'espera. Les dades aportades per la Direcció General apunten a una llista d'espera, durant l'any 2022, de sis mesos de mitjana.

Des de l'OBIA recomanem augmentar el nombre de terapeutes, actualment cinc, per donar cobertura a aquestes necessitats de tractament, que, sens dubte, són urgents per atenuar seqüeles als menors víctimes d'un delictes tan greu.

Així mateix, destacam la importància d'implantar a les Illes Balears serveis especialitzats de «**cases de la infància**» per a la protecció de les persones menors d'edat, com són el model Barnahus escandinau o bé el Children's House anglosaxó, per a la valoració dels casos d'infants víctimes de violències sexuals, especialment en edats molt primerenques; d'una banda, pel fet que redueixen la revictimització i les distorsions de memòria en el transcurs del temps entre els fets i la prova preconstituïda, que poden incloure importants biaixos en la declaració del menor, i, de l'altra, perquè aquesta atenció es fa en millors condicions i entorns de seguretat i tranquil·litat per a la víctima menor d'edat.

Aquesta recomanació es fa sobre la base de tractar des d'un primer moment les seqüeles de l'abús, i l'OBIA valoram positivament que el Consell d'Eivissa i el Consell de Mallorca, a través de l'IMAS, treballin en l'adaptació i la implantació d'aquests models per a l'atenció dels nins, nines i adolescents que en siguin víctimes.

L'OBIA, en relació amb la violència exercida mitjançant les tecnologies de la relació, la informació i la comunicació (**TRIC**), ha orientat l'àrea de pediatria d'un centre de salut davant la detecció d'una situació de ciberseducció de menors (*grooming*), atès que una persona adulta, des de França, desenvolupà estratègies fent-se passar per una persona menor d'edat a través d'Internet per guanyar-se la confiança d'un infant resident a Palma. Tal com ja tractàrem en la Comissió d'Internet Segura de les Illes Balears, de la qual l'OBIA forma part, amb motiu del Dia Mundial d'Internet, es recordà que la Llei de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència regula les actuacions que han de dur a terme i promoure les administracions públiques per garantir l'ús segur i responsable d'Internet per part dels infants i els adolescents, famílies, educadors i professionals que treballen amb

infants i adolescents o els atenen, mitjançant la notificació al RUMI i la informació als progenitors d'acudir a les unitats especialitzades dels cossos i forces de seguretat, com la UFAM, per denunciar els fets, i es recomanà aportar la documentació digital que pugui servir com a prova per a la investigació policial i judicial per part de les unitats d'investigació tecnològica. Així mateix, en aquest cas s'instà a informar els progenitors dels recursos per a l'obtenció d'habilitats parentals per poder tractar i prevenir aquestes situacions i actuar en casos de riscos derivats d'un ús inadequat que pugui generar fenòmens de violència sexual contra els menors d'edat, com ara ciberseducció de menors, sèxting, ciberviolència de gènere, ciberassetjament, així com l'accés i el consum de pornografia.

Finalment, cal recordar que s'ha de fer sensibilització entre la població general, no tan sols de la responsabilitat de tots de protegir els infants i els adolescents contra qualsevol tipus de maltractament, sinó també del bon tracte cap a ells. I, d'altra banda, entre els nins, nines i adolescents cal fer campanyes de difusió dels seus drets i dels canals adequats per, si escau, demanar ajuda.

ANNEXOS

PRESSUPOST

Al llarg d'aquests darrers anys, l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA), adscrita a la Conselleria d'Afers Socials i Esports, ha tingut el suport pressupostari del Govern de les Illes Balears. Aquest suport és necessari per assolir un bon funcionament i projecció en la societat balear.

En l'exercici del 2022, s'ha disposat d'un pressupost de 281.193 euros per complir el programa de protecció i defensa dels drets dels infants i adolescents de les Illes Balears.

Pressupost de 2022	
Capítol 1	166.593,00 €
Capítol 2	111.600,00 €
Capítol 6	3.000,00 €
TOTAL	281.193,00 €

LEGISLACIÓ

Cercador de l'Agència Estatal Butlletí Oficial de l'Estat (BOE):

<https://www.boe.es/buscar/boe.php>

Cercador de l'Institut d'Estudis Autonòmics (IEA) :

https://www.caib.es/sites/institutestudisautonomic/ca/repositori_normatiu_autonomic_de_1983-2016-60823/

LEGISLACIÓ GENERAL

Convenció sobre els Drets de l'Infant, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989

Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 13 de desembre de 2006

Constitució espanyola, de 27 de desembre de 1978

Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en la redacció donada per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer

Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil

Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència

Llei 26/2015, de 28 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i l'adolescència

Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, modificada per la Llei 19/2019, de 30 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2020 i pel Decret Llei 12/2020, de 28 d'agost

Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència front a la violència

Decret 16/1997, de 30 de gener, pel qual es regula l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA) de les Illes Balears, modificat pel Decret 83/1998, d'11 de setembre, i el Decret 25/2000, de 25 de febrer, afectat per la Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.

ÀREES TEMÀTIQUES I SECTORIALS

a) Integració social i protecció jurídica del menor

Codi civil (especialment el llibre I i, d'aquest, el títol VII, sobre les relacions paternofilials)

Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge

Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal

Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social

Llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors

Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere

[Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual](#)

Llei 8/1997, de 18 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de tutela, acolliment i adopció de menors

Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil

Llei 18/2001, de 19 de desembre, de parelles estables

Llei 40/2003, de 18 de novembre, de protecció a les famílies nombroses

Llei 42/2003, de 21 de novembre, de modificació del Codi civil i de la Llei d'enjudiciament civil en matèria de relacions familiars dels nets amb els padrins

Llei 13/2005, d'1 de juliol, per la qual es modifica el Codi civil en matèria de dret a contreure matrimoni

Llei 54/2007, de 28 de desembre, d'adopció internacional

Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears

Llei 12/2009, de 30 d'octubre, reguladora del dret d'asil i de la protecció subsidiària

Llei 14/2010, de 9 de desembre, de mediació familiar de les Illes Balears, modificada per la Llei 13/2019, de 29 de març, per la qual es modifica la Llei 14/2010, de 9 de desembre, de mediació familiar de les Illes Balears (BOIB núm. 42, de 2 d'abril de 2019)

Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils

Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delictes

Llei 7/2015, de 10 d'abril, per la qual s'estableix el marc regulador dels processos d'autonomia personal de menors que han estat sotmesos a una mesura de protecció o reforma

Llei 15/2015, de 2 de juliol, de la jurisdicció voluntària

Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTB-fòbia

Llei 7/2017, de 3 d'agost, per la qual es modifica la Compilació de dret civil de les Illes Balears

Llei 11/2017, de 20 de desembre, de modificació de la Llei 4/2013, de 17 de juliol, de coordinació de les policies locals de les Illes Balears

Reial decret llei 9/2018, de 3 d'agost, de mesures urgents per al desenvolupament del Pacte d'Estat contra la violència de gènere

Llei 3/2019, d'1 de març, de millora de la situació d'orfanat de les filles i fills de víctimes de violència de gènere i altres formes de violència contra la dona

Llei 1/2021, de 24 de març, de mesures urgents en matèria de protecció i assistència a les víctimes de violència de gènere

Llei 6/2021, de 28 d'abril, per la qual es modifica la Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil

Llei 8/2021, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per al suport a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica

Llei 10/2021, de 9 de juliol, de treball a distància

Llei 17/2021, de 15 de desembre, de modificació del Codi civil, la Llei hipotecària i la Llei d'enjudiciament civil, sobre el règim jurídic dels animals

Llei 19/2021, de 20 de desembre, per la qual s'estableix l'ingrés mínim vital

[Llei 15/2022, de 12 de juliol, integral per a la igualtat i la no discriminació.](#)

b) Educació, cultura i esport

Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació

Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa

Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació

Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears

Llei 34/1988, d'11 de novembre, general de publicitat

Llei 1/1992, de 8 d'abril, de protecció dels animals que viuen a l'entorn humà

Llei 3/1993, de 4 de maig, per a la millora de l'accessibilitat i de la supressió de les barreres arquitectòniques

Llei 39/1999, de 5 de novembre, per promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores

Llei 27/2005, de 30 de novembre, de foment de l'educació i la cultura de la pau

Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut

Llei 14/2006, de 17 d'octubre, de l'esport de les Illes Balears

Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual

Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears

Llei 5/2013, d'1 d'octubre, audiovisual de les Illes Balears

Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears, modificada per la Llei 6/2019, de 8 de febrer, de modificació de la Llei 7/2013, de 26 de novembre, de règim jurídic d'instal·lació, accés i exercici d'activitats a les Illes Balears

Llei 7/2014, de 23 de juliol, de protecció de les persones consumidores i usuàries de les Illes Balears

Llei 11/2014, de 15 d'octubre, de comerç de les Illes Balears

Llei 45/2015, de 14 d'octubre, de voluntariat

Llei 9/2017, de 3 d'agost, de regulació de les corregudes de toros i de protecció dels animals a les Illes Balears

Llei 11/2019, de 8 de març, de voluntariat de les Illes Balears

Llei 12/2019, de 12 de març, de consultes populars i processos participatius

Llei 15/2019, de 29 de març, de modificació del Text refós de la Llei de consells escolars de les Illes Balears, aprovat pel Decret legislatiu 112/2001, de 7 de setembre.

[Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears](#)

[Llei 5/2022, de 8 de juliol, de polítiques de joventut de les Illes Balears](#)

[Llei 10/2022, de 23 de desembre, de lleure educatiu per a infants i joves de les Illes Balears](#)

[Llei 39/2022, de 30 de desembre, de l'esport](#)

c) Salut

Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs

Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat

Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica

Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears

Llei 4/2005, de 29 d'abril, sobre drogodependències i altres addiccions a les Illes Balears

Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries enfront del tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac

Llei 1/2006, de 3 de març, de voluntats anticipades

Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència

Llei 16/2010, de 28 de desembre, de salut pública de les Illes Balears

Llei 17/2011, de 5 de juliol, de seguretat alimentària i nutrició

Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat

Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social

Llei 1/2014, de 21 de febrer, de cans de companyia, modificada per Llei 1/2021, de 19 de febrer

Llei 8/2014, d'1 d'agost, del joc i les apostes a les Illes Balears

Llei 4/2015, de 23 de març, de drets i garanties de la persona en el procés de morir

Llei 8/2017, de 3 d'agost, d'accessibilitat universal de les Illes Balears

[Llei 4/2022, de 25 de febrer, de protecció dels consumidors i usuaris enfront a situacions de vulnerabilitat social i econòmica](#)

[Llei 23/2022, de 2 de novembre, per la qual es modifica la Llei 13/2011, de 27 de maig, de regulació del joc.](#)

d) Funcionament de les administracions públiques i de les entitats privades

Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local

Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques

Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic.

e) Internet i Tecnologies de la Relació, la Informació i la Comunicació (TRIC)

Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE

Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic

Llei 56/2007, de 28 de desembre, de mesures d'impuls de la societat de la informació

Llei 9/2014, de 9 de maig, general de telecomunicacions

Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals

[Llei 13/2022, de 7 de juliol, general de la comunicació audiovisual.](#)

WEBS D'INTERÈS

OBIA

https://www.caib.es/sites/obia/ca/qui_som/?campa=yes

Parlament de les Illes Balears

<http://www.parlamentib.es/>

Conselleria d'Afers Socials i Esports

<https://www.caib.es/govern/organigrama/area.do?lang=ca&coduo=3349>

IBJOVE. Observatori de la Joventut de les Illes Balears

<https://www.caib.es/sites/objib/ca/inici-33505/?campa=yes>

Conselleria de Salut. PADIB. Plataforma per un Oci de Qualitat

http://www.caib.es/sites/padib/ca/plataforma_doci_de_qualitat-94620

Institut Mallorquí d'Afers Socials (IMAS)

<https://www.imasmallorca.net/es>

Consell de Mallorca. Direcció Insular de Joventut. Oci Educatiu

<https://joventut.conselldemallorca.cat/oci-educatiu>

Consell Insular de Menorca

<https://www.cime.es/>

Consell Insular d'Eivissa

<https://www.conselldeivissa.es/es/>

Consell Insular de Formentera

<https://www.consellinsulardeformentera.cat/index.php?lang=es>

Catàleg dades obertes Illes Balears

<https://catalegdades.caib.cat/>

EDADES 2020/21 Enquesta sobre alcohol, drogues i altres addiccions a Illes Balears

<https://view.genial.ly/642a797a3f8d860019b7239f>

Informe 2022 Alcohol, tabaco y drogas ilegales en España

https://pnsd.sanidad.gob.es/en/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/ESTUDES_2022_Informe.pdf

Fundación ANAR

<https://www.anar.org/>

Unicef

<https://www.unicef.org/es/investigacion-e-informes>

EAPN. Xarxa Europea de Lluita contra la Pobresa

<https://www.eapn.es/>

REDISEM

<https://www.redisem.es/>

Caixa Colonya. Estalvi Ètic

<https://estalvietic.com/memoria-2022/>

G CONSELLERIA
O AFERS SOCIALS
I I ESPORTS
B OFICINA BALEAR
/ INFÀNCIA
I ADOLESCÈNCIA

www.caib.es/sites/obia